

హాజీగ్రహణము

సంకలనము - ముక్కామల జనార్దనశర్మ M.A.,

ప్రథమ ముద్రణ 15-11-1992

ద్వితీయ ముద్రణ - 1-5-94

విశ్వధర్మ పరిషత్ ప్రచురించిన

ప్రథమ కుసుమము

ప్రతిలు 1000

ప్రచురణ :

విశ్వధర్మపరిషత్

వెదారి విభాగం - గుంటూరు

వయస్సు:

ముక్కామల జనార్దనశర్మ M.A.,

రిటైర్డ్ లెక్చరరు

విశ్వధర్మ పరిషత్ ప్రధాన కార్యదర్శి

H. No. 6-5-16, 5/4, అరండల్ పేట

గుంటూరు - 522 002

విషయసూచిక

ఒకమాట	5
వివాహ శబ్దార్థం	9
వివాహ భేదములు	10
వివాహమెందుకు?	11
గృహస్థశ్రమ విశిష్టత	13
వివాహ ప్రశస్తి	15
వివాహకయస్సు, కన్యాపరణం	17
కన్య విలాపుంధారి	18
స్వీకరించదగిన కన్య	19
వరుషి లక్షణాలు	20
కొన్ని సందేహాలు	21
గోదాన ప్రథం, స్నాతకం	22
పక్షిపాతం, బంగారు అభరణాలు	23
కాశీయాత్ర, పెంకల్పం	24
సగపరి పూజ, పుణ్యపానాచారం, అంతుహారోపణ	25
గౌరీపూజ, వరపూజ	26
గోత్ర ప్రవరణ, యజ్ఞోపవీతధారణ	27
మహాపంకల్పం,కొన్ని వివరాలు	28, 30
మంగళాష్టకాలు	33
కన్యాదానం	34
వారీచరామి	36
తెరసిల్లా, ముముహూర్తం	37

శీతావృత్తి	39
కాశీరంధ్రంబునా వీరు వదలు	40
అపొకద	41
యోక్తాదారణ	42
మంగళసూత్రదారణ	43
తలంబ్రాలు	44
ధ్వజుంధనం, బ్రహ్మముడి	47
ప్రదానహోమం	48
పాదగ్రహణం	49
పస్తపది	51
రాజహోమం	53
ప్రవేశహోమం	54
పరివ్రాజనం	56
అరుంధతీ నక్షత్ర దర్శనం	57
స్థానపాఠం	58
దాపాపన, గంధర్వస్థాపనం	59
శేషహోమం	60
నాకలలి	61
శరీరపూజ	62
పామ్మ	63
అవ్వగింతలు	64
అశిమ్మలు, విశ్వరక్త పరిషత్	65

ఒకమూల

మన ధర్మం సవాతనము, పార్వదేశము, పార్వ
కారికము, పార్వజనము, మహిమావిభవము, పర్వోత్త
మము, అవరణలో నిగ్గు తేలినది. ఈనాటికి మనదేశం
సంస్కృతి, ధర్మం, అధ్యాత్మికత, నీతి మొదలగు విష
యాలలో ప్రపంచానికి గురుస్థానంలోనే వున్నది. కాంతి,
ప్రజ్ఞాశక్తిలక్షణముల కొరకు ప్రపంచం తారతమ్యం వైపు
చూస్తున్నది. విజ్ఞానంలో కూడా గొప్పదే. అనేకమంది
విదేశీయులు మన ప్రాచీన విశ్వవిద్యాలయాలలో శిక్షణ
పొందారు. కాని నేటి మన స్థితి ఏమిటి? వరాయి
పాలనలో మన తాతి అత్యు విస్మృతి చెందినది. తన
గొప్పతనాన్ని, తన వారసత్వాన్ని మరచిపోయింది. వరా
యివాళ్ళు రాసిన రాతలను నమ్మి తన అస్తిత్వాన్నే
కోల్పోవుచున్నది. మన అచారాలు మూఢాచారాలవి,
మనవి గుడ్డి నమ్మకాలవీ, మనము అనాగరికులమనీ, విదే
శీయులు మనకు అన్నీ నేర్పారవి పాఠ్యపుస్తకాలలో రాసి
మన పిల్లలచేత చదివించుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన
తరువాత కూడా మనలో చైతన్యం కనుపించుట లేదు.
విదేశీయులు మన అచారాలను అధ్యయనం చేసి చాలి

లోని గొప్పదనాన్ని వారు మనకు చెప్పేగాని నమ్మలేని స్థితిలో వున్నాము. వారు చెప్పే అది మనకు వేదం. అత్యవిస్మయిలో మన్న జాతిని జాగృతం చేయాలి. అత్య ప్రబోధం కలిగించాలి. మన అచారాలలోని అంతరార్థాన్ని తెలియజేయాలి.

మనం పెళ్ళిళ్లు చేస్తున్నాం అడంబరంగా. డబ్బు లెక్కు పెడుతున్నాం విరివిగా. అవ్వలపాటాతున్నాం తరచుగా. కట్నాలు, మర్యాదలు, లాంఛనాలు కావాలంటున్నాం అధికంగా. వాటి కొరకు అలకలు, తగాదాలు, వేధింపులు చూస్తున్నాం ఎక్కువగా. ఎందుకీ మంత్రాలు? ఏమిటి పీటి అర్ఘ్యాలు? అని తెలుసుకుందామనే కోరిక వుంది తక్కువగా. వ్రెయత్నం, కృషి జరగటలేదు బొత్తిగా. అందుకే మన అవేదన ఇంతగా.

వివాహ మహోత్సవ అహోవసం అని అందరికీ సంపుటాం. కాని వివాహం ఉత్సవం కాదు. అది మానవుని వికాసానికి వివిధరీతి దోహద సంస్కారాలలో ప్రధానమైనదని మనకు తెలియదు. పాపపెట్టుట వలన వ్రెడం ప్రకాశించినట్లు సంస్కారాలవల్ల అత్య ప్రకాశిస్తుంది. జీవితం సార్థకం, సుఖవంతం, అనందమయుల అవుతుంది. వివాహంలోని మంత్రాల అర్థం మరిమార్థం తెలియక, ఏదోచేడం

త్వరగా పూర్తిచేయండని పురోహితుని తొందరపెడుతూ వుంటాం. దానివల్ల మనమే వస్త్రపోతామని గ్రహించం. పోటోలు, పీడియోలు, విందులకు ప్రాధాన్యం యిస్తూ ముఖ్యమైన సంస్కారాన్ని విడిచిపెడుతున్నాం. వరితం తాగాలేదని బాధపడుతున్నాం.

మన ప్రాచీనమైన అచారాలలోని అందార్థాన్ని తెలియజెప్పి, అరునాతన శాస్త్ర విజ్ఞానంతో సమన్వయించి, వాటిని సరియైన వర్గంలో చక్కగా అవరింపజేయాలనే పుద్గేశ్యంతోనూ, వివాహ మంత్రాలకు అర్థం వివరించి మాతన వధూవరులు అదర్శ దంపతులుగా జీవితాన్ని గడిపేటట్లు చేయాలనే పుద్గేశ్యంతో ఈ చిన్న పుస్తకం కూర్చబడింది. వివాహాన్ని గురించి సమగ్ర వివరణ యిస్తే అదొక పెద్ద గ్రంథ మౌతుంది. దానిని కాని చదివే అవకాశం అందరకు లభించదు, అందుచేత స్థానీపులక న్యాయంగా కొన్ని ప్రధాన మట్టాలను గురించి సంగ్రహంగా తెలియజేసి పూర్తి వివరాలు తెలుసుకోవాలనే జిజ్ఞాస రేకెత్తించటమే ఈ చిరు పుస్తకము యొక్క ఆక్ష్యం. వివాహ సమయంలో చేరినవారూ, మరేవారో వంచేటారు ఈ పుస్తకాన్ని అందించినచో ఇబ్బందములు సార్థకమగును. వివాహ స్వరూపాన్ని, దానిలోని మంత్రాల అర్థాన్ని,

పెండ్లిలో చేసే ప్రమాదాలను, వివాహ సమయంలో వండితునిచేత చెప్పించుట కూడా చాలామందిది. దీనివల్ల జీవిత భాగస్వామిలో ఎలా ప్రవర్తించాలో తెలుసుకొని ఆ ప్రకారం వడచుకొంటే మన సంపాదాలు స్వర్ణదామాలు, అనంద విలయాలుగా మారుటలో ఏమాత్రం సందేహం లేదు. అదంబరాలు, అశ్వాటాలు తగించి, అచరణను, సంస్కారాన్ని పెంచండి. ఇది ఈనాటి అవశ్యకత.

అనేకమంది వ్రాసిన గ్రంథముల నుండి విషయనేతరది తరిగివది. అందరికీ హార్దిక కృతజ్ఞతాని సందనాలు.

ఇటు
ముక్తామల జీవార్థవశర్య

పాణిగ్రహణము

శ్లో॥ ఇయం వీరా మమ మతా వివాద్యచీ తవ |

ప్రతీచ్య నైవాం భద్రం తే పాణం కృష్ణ్య పాణినా ||

శ్రీమద్రామాయణంలో జనక మహారాజు అంటాడు.

౬ రామచంద్రా! ఈ వీర నా కుమార్తె. నీకు సహార ర్యచారిణిగా ఈమెను అర్పించుచున్నాను. ఈమె చేరిని వట్టుకొని ఈమెను స్వీకరించుము. నీకు కులముగు గాక!

వరస్యత తవస్యం తలాయిత వరస్యతా |

ప్రపంచ మాతాపితౄ ప్రాంతౌ జాయంతి స్త్రుమః ||

పార్వతీ వరమేశ్వరులు సనాతన దంపతులు. వారి దాంపత్యము తవస్సంపద యొక్క ఫలితము. ప్రపంచానికి తల్లిదండ్రులైన ఆ దంపతులకు సమస్కారములు.

వివాహ శబ్దార్థం : సంస్కృతంలో 'వహ్' అనే రాతువుకు 'వి' అనే ఉపసర్గము 'మచ్' అనే ప్రత్యయము చేరినై వి+వహ్+మచ్ = వివాహ. అనే పదం ఏర్పడింది. దీనికి అర్థం విశేష ప్రావణం అనగా విశేషమైన (వ్రత్యకమైన) సమర్థత. ఈ పదానికి అనేక సర్వాలు పదాలున్నాయి. పరిణయం, ఉద్వాహం, చల్యాణం, పాణిగ్రహణం, పాణిపీడనం, పాణిబంధం, దాలోప సంగ్రహణం,

దార పరిగ్రహం, దారకర్మ, దారక్రియ మొదలగునవి.

వివాహ భేదములు : మనువు వివాహ పద్ధతులను 8గా విభజించాడు.

బ్రాహ్మ్యైవ వైదైవ్యాః ప్రాణావత్పస్తదామహః |
గాంధర్వ రాక్షసశ్చైవ నైశాచ శ్చైవ మౌనధమః ||

1. బ్రాహ్మ్యం 2. దైవం 3. అర్హం 4. ప్రాణావత్యం 5. అనురం 6. గాంధర్వం 7. రాక్షసం 8. నైశాచం అవి వివాహాలు ఎనిమిది రకాలు.

1. బ్రాహ్మ్యం : అలంకరించిన కన్యను పండితుడు, శిలపంతుడు అయిన వరుని అప్రేక్షించి దానం చేస్తే బ్రాహ్మ్య వివాహమౌతుంది. (ఉదా : శాంతా ఋష్యశృంగుల వివాహం.)

2. దైవం : యజ్ఞంలో బుద్ధిక్కుగా వున్న వారికి డక్టీణగా కన్యను ఇచ్చి వివాహం చేస్తే అది దైవ వివాహమౌతుంది.

3. అర్హం : వరుని నుండి గోవుల జంటను తీసుకొని కన్యను ఇవ్వటం అర్హ వివాహం. ఇది ఋషులలో ఎక్కువగా వుండేది గనుక అర్హం అయింది.

4. ప్రాణావత్యం : వధూవరులిద్దరు కలిసి ధర్మాన్ని

అచరించండి అని చెప్పి కన్యాదానం చేయటం ప్రాణావత్యం అవుతుంది. (ఉదా : వీరారాములు)

5. అనురం : వరుని వద్ద డబ్బు తీసుకుని కన్యను యిస్తే అది అనుర వివాహం. (ఉదా : కైకయీ దళ రథులు)

6. గాంధర్వం : పరస్పరం అనురాగంతో (మంత్ర విధానం లేకుండా) చేసుకునేది గాంధర్వ వివాహం. (ఉదా : శకుంతలా దుష్యంతులు)

7. రాక్షసం : యుద్ధం చేసి, కన్యను అపహరించి, ఎక్కడికో తీసుకువెళ్ళి చేసుకునే వివాహం రాక్షసం అంటారు. (ఉదా : మందోదరి రావణులు)

8. నైశాచం : కన్యను నిద్రావస్థలో అపహరించి చేసుకొన్నది నైశాచం. వీటిలో బ్రాహ్మ్యం శ్రేష్ఠం, ప్రాణావత్యం ధర్మబద్ధం, రాక్షసం, నైశాచం నిషిద్ధం.

వివాహమెందుకు? : ఈ ప్రశ్న చాలా ముఖ్యమైనది. దీనికి సమారాసం ప్రతివారూ తెలుసుకోవాలి. ప్రతి మనిషీ మూడు ఋణాలతో పుడతాడు.

1. ఋషిఋణం 2. దేవఋణం 3. పితృణం.

ఈ ఋణాలను తీర్చటం ప్రతి వ్యక్తి యొక్క విధి. ఈ ఋణాలు తీర్చకపోతే మరల జన్మ ఎత్తవలసి వస్తుంది. మానవజన్మకు సార్వకలక జన్మరాహిత్యం. కావున ప్రతివారు ఋణ విముక్తుడు కావాలి. దానికి ఏమిటి మార్గం? మన పెద్దలు చెప్పారు - "బ్రహ్మచర్యణ ఋషిభ్య" "యజ్ఞేన దేవేభ్య" "వ్రజయా పితృభ్య" అని.

1. ఋషి ఋణం : బ్రహ్మచర్యం ద్వారా ఋషి ఋణం తీర్చాలి. అంటే బ్రహ్మచర్యంలో చేయవలసిన వేదాధ్యయనం చేయాలి. అలాగే పురాణాలు మొదలైన వాఙ్మయాన్ని అధ్యయనం చేసి తరువాత తరంవారికి పోటిని అందించటం ద్వారా ఈ ఋణాన్ని తీర్చుకోవాలి.

2. దేవ ఋణం : యజ్ఞ యాగాది క్రతువులు చేయటం, చేయించటం ద్వారా ఈ ఋణాన్ని తీర్చుకోవాలి. యజ్ఞం అంటే త్యాగం. యజ్ఞాలవల్ల దేవతలు తృప్తి చెందుతారు. సకాలంలో పర్వాలు కురుస్తాయి. పాదేవంబలు వృద్ధి చెందుతాయి. కరువు కాటకాలు తొలగిపోతాయి. నీరు, నివ్వ, గాలి, వెలుతురు, అహారాన్ని ప్రసాదిస్తున్న వారందరికీ మనమెంతో ఋణవడివున్నాం. కనుక ఆ ఋణాన్ని తీర్చకపోతే మనం కృతఋణులం అవుతాం.

3. పితృణం : పితృణానాన్ని కనడం ద్వారా ఈ ఋణాన్ని తీర్చుకోవాలి. తల్లిదండ్రులు ప్రత్యక్ష దైవాలు, మనకు జన్మనిచ్చి పెంచి పోషించినవారు. వంశాన్ని అవిచ్ఛిన్నంగా కొనసాగించటం ద్వారా, పితృ దేవతలకు తర్పణాది క్రియలు నిర్వహించే యోగ్యులైన సంతానాన్ని కనడం ద్వారా పితృణం తీర్చుకోవాలి. సంతానం కవలంటే వివాహం చేసుకోవాలి గదా! "వ్రతాతంతుం మాన్యవత్సర్హి" అంటుంది వేదం. అంటే వంశవరం పరమ శ్రేయవద్దు. వేదాధ్యయనం, యజ్ఞం చేయటం, సంతానము కవలం ఇవి మానవుడు తప్పనిసరిగా చేయవలసిన విధులుగా వేదం చెబుతున్నది. యజ్ఞాలలో వంచ యజ్ఞాలు విధిగా ప్రతి మనిషి చేయాలి. అవి దేవ, మనుష్య, భూత, పితృ, బ్రహ్మ యజ్ఞాలు.

గృహస్థాశ్రమ విశిష్టత : 1. బ్రహ్మచర్య 2. గార్హస్థ్య 3. వానప్రస్థ 4. వన్యాస అవి వాలుగు ఆశ్రమాలు. ఇవి మానవుని జీవితంలో వాలుగు దశలు.

బ్రహ్మచర్యం : గురుకులంలో, నియమ విష్కలతో, వినయ విరేయతలతో విద్యను, విజ్ఞానాన్ని అధ్యయనం చేయటం, ఇది భావి జీవితానికి పునాదివంటిది.

గృహస్థుః : కీచిత్తం గృహస్థాశ్రమం చాలా ముఖ్యమైనది. దుగతా అశ్రమా వారందరికి అధారభూతమై వది. అందుకే దీనిని "సర్వసకార క్షమం" అన్నారు కాళిదాసు.

యథా మూలం మాత్రత్య నిర్వే జీవన్తి జన్తవః |
తథా గృహస్థ మాత్రత్య నిర్వే జీవన్తి మానవాః ||

తల్లిని పిల్లలు అశ్రయించినట్లు, మానవులు గృహస్థాశ్రయించి జీవిస్తారు. బ్రహ్మచారులు, సాధువులు, సన్యాసులు, దీనులు, అర్హులు మొదలగు వారందరికీ అశ్రయం ఇచ్చేది గృహస్థాశ్రమమే. కావున గృహస్థాశ్రమం చాలా భార్యతల్లితో కూడినది. ఇది సర్వత్ర మున్నైన అశ్రమము. ఇది సమాజానికి తల్లి వంటిది. అవారలను అదుకోవలసిన భార్యత గృహస్థునై నున్నది. వివాహం చేసుకోవడమే గృహస్థాశ్రమంలో ప్రవేశించడం. "గృహస్థుగా అధ్యాత్మిక పాదప చేయడం కోటలో వుండి యుద్ధం చేయడం - సవ్యసంచదశ కోట విడిచి యుద్ధానికి వెళ్ళడం. సంసార భార్యత అధ్యాత్మిక పాదప. పిచ్చుచేసే ప్రతిపది భగవత్సేవయునీ, భగవదాజ్ఞామసారమైనవి అనుకో గలిగితే ఈ సంసారం ప్రతిబంధకం కానేరదు" అంటుంది జిల్లేల్లమూడి అమ్మ.

3. వానప్రస్థం : కుటుంబానికి చెందిన భార్యతలన్నీ పిల్లలకు అప్పగించి దైరాగ్యాన్ని పెంచుకుంటూ, త్యాగభావనతో, భగవచ్చింతనతో, అధ్యాత్మిక జీవనాన్ని గడవలానికి వనాల్లో, అశ్రమాల్లో వుండటం, ఇది సన్యాసాశ్రమానికి సంసిద్ధం కావలానికి చేసే పాదప వంటిది.

4. సన్యాసం : రాగద్వేషాలు వదిలి, అత్యున్నత పాన్ని తెలుసుకుని పరమానందంలో నిమగ్నమవటం, విశ్వమంతటా భగవచ్చేతన్యాన్ని చూడగలగటం, నివృత్తి మార్గంలో, త్యాగానికి ప్రతికగా నిలవటం సన్యాసాశ్రమం.

వివాహ ప్రశస్తి : వివాహం వేరుక లేక ఉత్పవం కాదు. ఇది ఒక మహత్తర సంస్కారం. వివాహం ఏడేరు జన్మల అనుబంధం. "అందుకే వివాహాలు విధి నిర్ణీతాలు" అంటారు. "వివాహము, కామపరిత్యక్తి, కేవలము సామాజికమైన అమోదము (licence or passport) కాదు. అది వైవాహిక జీవితాన్ని సంయుమబద్ధంగా చేయలానికి ఏర్పాటుచేసిన ఒక సామాజిక వ్యవస్థ. అందుకనే వివాహము యొక్క అంతమందు వధూవరులు త్రిరాత్రు సంయుమ ప్రతమును పాటించవలెను. నవదంపతులకు సంయుమసాలన వేర్పూటయే ఈ సంయుమము యొక్క తాత్పర్యము. పారిస్కర గృహ్య సూత్రం 1-8-21

“భారతీయుల నేమి వివాహంతో ప్రారంభమౌతుంది. పాశ్చాత్యుల నేమి వివాహంతో అంతమౌతుంది.” అంటా రోక కవి. “ప్రాచీన భారతీయుల వివాహ పద్ధతి యందలి పరిత్రక, గౌరవము, ఆశయము, అదర్శము నైనంత మందలి ఏ ఇతర దేశములో గాని, మతములో గాని కనుపించదు”. అంటుంది “విదేశీదవిత అనిబిసెంటు. “కళంకరహితమైన మనస్సును కళంకరహితంగా మరొకరికి అర్పణ చేయటమే కళ్యాణం, సర్వాన్నీ అమలవిస్తూ సర్వాన్నీ విడిచిపెట్టేది వివాహం. పతిని అధారంగా చేసు కుని సంపదాశాలను యిరునినదే పతివ్రత” అంటుంది కిల్లెర్నీమూడి అమ్మ. వివాహం పల్లవే మానవుని జీవితం సంపూర్ణత్వాన్ని పొందుతుంది. సంపదాశాల చేయటానికి గృహస్థే అర్హుడు. పురుషార్థాలు పొరించుటకు గృహస్థా శ్రమమే ఉత్తమమైనది. వివాహం మారేంద్రవంట. జీవిత రథానికి దంపతులుపురు చక్రాల చంటివారు. ఇద్దరూ సమామల. భార్య సహధర్మిణి. వివాహమైన తరు వాత స్త్రీ పురుషులు వరుకారు ‘దంపతు’లౌతారు. ‘ధర్మ ప్రజావంశతత్వం స్త్రీయముధ్వన’ ధర్మంతో కూడిన కామం ద్వారా సంతానాన్ని పొందుటకే వివాహం చేసు కుంటున్నామని అని సంకల్పం. కాబిదాను కూడా “ప్రజామై గృహమేదివామ్” సంతానం కొరకు మాత్రమే వివాహం

చేసుకొనివారు అంటారు. ఈ వివాహవిధిని రిహిత సమాజమెంత అస్తవ్యస్తమైపోతుందో చెప్పలేము.

వివాహ వయస్సు : వరునకు 25 సం॥లు, వధు వునకు 12 సం॥లు అని కొందరు, 15 సం॥లు కనీసం పుండాలని మరికొందరు చెప్పుతున్నారు. స్త్రీ పురుషుల వయస్సు 15-25 అధమం, 20-40 సం॥లు మధ్యమం 24-48 సం॥లు ఉత్తమం అన్నారు. కాని ఈనాటి పరి స్థితులలో 18 సం॥లు స్త్రీకి, 25 సం॥లు పురుషునకు పుండలం మంచిది.

కన్యావరణం : అంటే మంచిఉత్తగాలు గల కన్యను ఎంపిక చేసుకొనుట.

“సుహృద స్సమవేతాన్ మంత్రవతో వరాన్ ప్రహి ణయాత్”

బుద్ధిమంతులు, తెలివిగల వలుగురు మిత్రులను కన్యను వెదకుటకు వంపుతారు.

“ప్రనుగ్మంతారియసానన్య సక్షణి ఫరేధిర్యరాగోఅధిమి ప్రసీదత. అస్యాకమింద్ర ఉరయం జాకోషతి యత్సాంమ్య స్వాంధసో బుధోరతి, అన్యక్షరా ఋణవస్సంతు సంధాయేతి స్సఖా యోయంతినో వరయమ్.

మీ వ్రయాణము ముఖ్యమై పరివ్రజమగుగాక అని కోరతారు. వీరు వెళ్ళి పిల్లవానికి సంబంధించిన వివరములు, మూడు తరాల వారి పరిచయం చేస్తారు. అలాగే పిల్లవైపు వారు "వరాన్వేషణ"కు మిత్రులను పంపుతారు. వారు కన్య వివరములు పిల్లవానివైపు వారికి తెలుపుతారు. తరువాత వివాహ నిర్ణయం జరుగుతుంది. ఈ నిర్ణయాలన్నీ ముందే జరిగినా సంప్రదాయంగా "వరాన్వేషణ" "కన్యావరణమునకు" మిత్రులకు తాంబూలాలు ఇస్తారు.

కన్య ఎలా వుండాలి: 1) సాముద్రిక శాస్త్రం ప్రకారం మంచి లక్షణాలు కలిగి వుండాలి. 2) సంతానాన్ని కనిపెంచడానికి తగినంత బలంగా, పుష్టిగా, ఆరోగ్యంగా వుండాలి. 3) సోదరులు కలిగి వుండాలి. 4) దాంధవ్యాన్నిబట్టి చెల్లెలు వరన కానిదిగా వుండాలి. 5) వగోత్రీకురాలు కారాదు (అనగా వధూవరులిద్దరిది ఒకే గోత్రం కాకూడదు). 6) బంధువులను చక్కగా చూడగలిగినదై వుండాలి. 7) రోగం లేనిదై వుండాలి. 8) సమాన గోత్రమే కాదు, ఋషులు కూడా సమానం కారాదు. 9) వది సంవత్సరాలు నిండని కన్య కావాలని అవస్తంబ ఋషి అంటాడు. దీని అర్థం చిన్నతనం

లోనే అత్తవారింట్లో వుంటూ వుంటే వారి అలవాట్లతో కలిసిపోయే అవకాశం ఉంటుందని. పెద్దయ్యే భావాలు స్థిరపడిన తరువాత నిర్ణయాలు చేసుకోవటం చాలా కష్టం. ఒక మొక్కను ఒకచోట నుండి తీసి మరియొకచోట నాటినచో చక్కగా పెరుగును. కాని ఒక చెట్టును తీసి మరియొకచోట నాటుట కష్టము. నాటిననూ అది బ్రతకదు. చిన్నవయస్సులోనే వివాహం జరుగుట వలన వారి ప్రేమ ఇతరులపై మరలక పరస్పరం క్రమముగా వృద్ధిచెందును. ప్రతివారిని ప్రేమించి భంగపడే అవసరం వుండదు. చిదేశాలలో 16th age పిల్లలలో ఈవాడు కామక్రీడలు పెరిగి సమస్యలు సృష్టిస్తున్నారు. 10 సం||ల లోపలనే కన్య వుండాలి అంటే వివాహమైనప్పటి నుండి సంతానాన్ని కనమని కాదు. సంయమనం వేటించడం అలవడుతుంది. 10) అన్నిటికంటే పిల్లను చూడగానే ముచ్చటగా వుండనిపించాలి.

స్వీకరించదగిన కన్య : కన్యను చూచుటకు వెళ్ళినప్పుడు అమె నిద్రపోతున్నా, ఇంట్లో లేకపోయినా, దుఃఖంతో వున్నా అమెను స్వీకరించరాదు. కుష్ట, క్షయ మొదలగు రోగములు గల కుటుంబమునకు చెందిన కన్యనూ, శరీరముమీద రోమములు ఎక్కువగా వున్న

లేక అనలే లేకపోయివా పనికిరాదు. పిల్లి కన్నులుగల, అధిక అంగములు గల, అధిక వ్రనంగము చేయునట్టి, ఎప్పుడూ విడుచునట్టి, ఎప్పుడూ విద్రించునట్టి, ఏడులలో తిరుగునట్టి, ఇతరులకు ఇస్తామని వాగ్దానం చేయబడినట్టి, నడుల, పర్వతాల, పుష్పముల పేర్లు కలిగిన, పేర్లులో చివర ఇక్కరానికి పూర్వమందు ౪-౭ ఇక్కరాలు గలిగియున్న కన్యను వివాహమాడరాదని స్పృతులు చెపుతున్నాయి. ఇంతేగాక ఈ క్రింద చెప్పిన వారిని కూడా విడువదగును.

దత్తాం, గుప్తాం, యోథాం, పుషకాం, వికటాం, వినతాం, ముందాం, మాండూషికాం, సాంకారికాం, వాతాం, పారిం చ వర్ణయేత్. చాలా విలువైనది కనుకనే ఇన్ని పరీక్షలు చేసి చూసి కన్యను తెచ్చుకోవాలని భావం.

వరుని అక్షణాలు : “కులంచ, శీలంచ, సనా దతాచ, చిత్తంచ, వపుర్యయశ్చ” మహాభారతం. వరుడు బ్రహ్మచారి అయివుండాలి, మంచి వంశంలో పుట్టి కులీ నుడై యుండాలి. మంచి శీలము కలవాడు, సాముద్రిక శాస్త్రం ప్రకారం మంచి అక్షణాలు గలవాడు, బంధు సంపత్తి కలవాడు, పదిమంది మెచ్చే స్వభావం కలవాడు, అరోగ్యవంతుడు అందమైన, పయసులో పున్నవాడు, ధన వంతుడు, చదువుకున్నవాడు అయివుండాలి. దత్తతకు

చెల్వినవాడు, అందంగా లేనివాడు, నగోత్రుడు సంబంధానికి పనికిరాదు.

కన్యాక కడుత మాచం, మాతా చిత్తం, పితాశ్చతం |
బాంధవా కుల మిచ్చంతి, మృష్టాన్త మి శ రేణవా ||

కన్య వరుడు అందంగా వుండాలని, పిల్ల తల్లి డబ్బు వున్నవాడు కావాలని, పిల్ల తండ్రి చదువుకున్న వరుడు కావాలని, బంధువులు మంచి కుల గోత్రములు కలవాడై యుండాలని, ఇతరులు అందరితో కలిసిమెలిసి వుండే వాడు, విందుకు పిలిచేవాడు కావాలని కోరతారు. ఈ శోకంలో వరుని కుండవలసిన అక్షణాలు, మనంకోరేవి చెప్పబడ్డాయి.

కొన్ని సందేహాలు : 1. వివాహము దగ్గర వారితో చేసుకొనుట మంచిదా లేక దూరపు వాసుల భోవా? “దుహితా, దుర్జితా, దూరహితా భవంతి” అనగా ఎంతదూర దేశమున వివాహము జరుగునో అంత మంచిది. 2. స్వగోత్రమందుగాని, పరస్పరం అన్నా చెల్లెళ్ళకు గాని వివాహం ఎందుకు చేయరాదు? దీనిన లన ఒకరియెడల మరొకరికి ప్రేమకలగదు. దూరముగా వున్న వస్తువు యందు, మలభముగా లభ్యము కాని వస్తువు యందు, గల ప్రేమ దగ్గరి వానిపై వుండదు.

చిన్నతనము నుండి ఒకరి మంచి చెడులు మరియొకరికి తెలిపి యుండును. రోవములు తెలియుటచేత గౌరవ భావం తగ్గును. భయభక్తులు తక్కువగా వుండును. వేరువేరు గోత్రములవారి కలయిక వలన శరీరాదులు పుష్టిగా వుండును, పరిపూర్ణముగా వుండును. దూర సంబంధం వలన వరవర్స ప్రేమ పెరుగును. ఈనాడు పైంటులు చెప్పేది కూడా ఇదే. ఒకే Blood group వారు వివాహము చేసుకొనరాదని చెప్పుచున్నారు. దగ్గర అందువులతో సంబంధం వదిలిరాదని చెప్పుచున్నారు.

గోదావ న్రతం : గురుకులంలో బ్రహ్మచర్యదీక్షతో విద్యార్థాపం చేసిన బ్రహ్మచారి అ దీక్షను విరమిస్తూ అప్పటి వరకూ పెంచిన గడ్డాలను, మీసాలను తీసేనో యడమే గోదావ న్రతం. గోశబ్దానికి గోవు, తలపెంట్టు కలు, అవి రెండర్థాలున్నవి. కైరళిని "అయుష్కర్మ" అంటారు. గోవును కూడా దానం చేయాలి. అయువు, వర్షస్సు, అభివృద్ధికోసం ఈ ముండనం చేస్తారు.

స్నాతకం : గురువుగారి వద్ద విద్యార్థాపం పూర్తి అయిన తరువాత గృహస్థాశ్రమంలో ప్రవేశించటానికి అను మతి పొంది స్నాతకం చేసుకోవాలి. దీక్షను వదిలి, కైరళిని చేయించుకొని, వేడివీళ్లతో స్నానం చేసినవాడు

స్నాతుడౌతాడు. కావున దీనికి స్నాతకమని వేరు. దీనినే convocation అంటారు. గురువు దీక్షా విసర్జన నమ యంలో శిష్యునకు అనేక ఉపదేశాలు చేస్తాడు. చక్కగా తీర్చిదిద్దిన శిష్యుని గురువు ఈ సమాహానికి అంకితం చేస్తాడు. ఈ స్నాతకోత్సవంలో గురుదక్షిణ నమర్పించి ఒక సంవత్సరం దేశాటన చేసినస్తాడు శిష్యుడు.

సమావర్తనం : విద్యార్థాపం పూర్తిచేసి స్నాత కవ్రతం చేపట్టిన ఒక సంవత్సరానికి స్నాతకుడు గురు కులం నుండి పాదయాత్రలో తాకిక ప్రపంచంలోకి తిరిగి రావడాన్ని సమావర్తనం అంటారు. ఈ సందర్భంలో స్నాతకుడు అభరణాలు, రోవకులు, గొడుగు, చెవ్వులు, చేతికర్ర, పూలమాల, నలుగుప్పిండి, తలమానె, కాటుక, తలపాగా మొదలగు వాటిని గురువుకు నమర్పించి తాను దరిస్తాడు.

బంగారు అభరణాలు : స్నాతకంలో బంగారు అభ రణాలు ధరించేస్తారు. తరగనిచాయ, విలువగల బంగారు అభరణాలు ధరించుట వలన అయుష్షు, వర్షస్సు, ధనము, పుష్టి, సంపద ఇయ్యము కలిగిస్తాయి. ఈ హిరణ్యధారణ వలన మూడు సంవత్సరముల వరకు అయువు ముసలి తనము వరకు జీవించియుండునట్లు చేయునుగాక అని

మంత్రాల అర్థం.

కాశీయాత్ర : కాశీయాత్రకు బయలుదేరిన స్నాత కుట్టి కవ్యాధాతగాని లేక కన్య సోదరుడుగాని "చక్కగా అలంకరింపబడిన యోగ్యురాలైన మా కన్యను మీకిచ్చి వివాహం చేస్తాం. అగ్నిపాక్షిగా పోజుగ్రహణం చేయండి" అని అహ్వనిస్తాడు. అందుకు అంగీకరించి వస్తాడు వరుడు.

సంకల్పం : సంకల్పం అంటే ఏదైనా ఒక పనిచే యటానికి మనసులో కలిగిన భావన అని అర్థం. ప్రతిపని చేయదోయేముందు మనం ఎక్కడ? ఎవ్వరు? ఏమి? చేయదోతున్నామో సభ్యులకు తెలియజెప్పటమే సంకల్పం అంటే. వివాహంలోని ప్రతి ముట్టం ప్రారంభంలోను ఈ సంకల్పం చేయబడుతుంది. ఈ సంకల్పంలో దేశము, కాలము మొదలగునవి స్మరించబడును. ఈ సంకల్పంలో సృష్టికర్త నుండి ఇచ్చబడి ఎన్ని యుగాలు, మన్వంతరాలు గడిచినవో ఏ సంవత్సరం, ఏ తిథి, ఏ వారం, ఏ వ్రతేశంలో ఈ పని జరుగుచున్నదో ఈ సంకల్పం వింటే ఎవరివి అడగకుండానే తెలుస్తుంది. భూగోళము, కాలగోళము, చరిత్రల పరిజ్ఞానం దీనిలో మనకు చక్కగా గోచరిస్తుంది.

గణపతి పూజ : ప్రతిపని ప్రారంభించటానికి ముందు ఆ పని నిర్వహించుగా కొనసాగటానికి, ఉపద్రవాలు, విఘ్నాలు రాకుండా వుండటానికి గణపతి పూజ చేస్తారు.

యశ్శివో నామ మాపిద్యాయం యా దేవీ సర్వమంగళా లయేతా వ్హింస్యతగాత్ వుంసాం సర్వతో జయమంగళం

ఈ శ్లోకం సమస్త దుశ్శకునాలను, విఘ్నాలను పోగొట్టుతుంది.

పుణ్యాహవాచనం : పుణ్య + అహ + వాచనం = పుణ్యాహవాచనం. అనగా ఈ రోజు శుభదినం అని పెద్దలచేత పఠించటం. శుద్ధి, వృద్ధి, శాంతి, అభ్యుదయముల కొరకు పుణ్యాహ వాచనం చేస్తారు. మూడు కలశములలో వీరు పోసి వాటిలో మామిడి మండలు, పుష్పాలు, గంధము, అక్షతలు వేసి వాటిలోకి దేవతలను అవాహన చేసి, పూజించి ఆ నీటిలో అన్నిటినీ, తమను శుద్ధి చేసుకొందురు. బ్రాహ్మణ అగీర్వాదం పొందుతారు.

అంకురారోపణ : ఇదు మూకుళ్ళలో పుట్ట మట్టిని నింపి వాటిలో బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు, యముడు, వరుణుడు, చంద్రుడు - దేవతలను అవాహనచేసి, సప

ధాన్యాలను అప్పుపాలతో కడిగి, పాలకులలో నింపి నీళ్లు పోయాలి. ఇవి రోజురోజుకీ వృద్ధిచెందినట్లే వనదంపతుల జీవితము వృద్ధి చెందాలని భావన. ప్రేమాంకురములు మొలకెత్తాలని, అది క్రమంగా వృద్ధి చెందాలని అశాంక్ష. రీతిము, క్షేత్రము, నీరు వీటి యొక్క భౌతిక అధ్యర్థిక శక్తులను, ఉపయోగములను తెలుసుకోవాలని ఉద్దేశ్యము.

గారీవ్రాణ : “అష్టవర్షాలవేళగారి” వది నందత్పురములు గల కన్యను “గారి” దేవి అశ్రయించి వుంటుంది. గారిని పూజించుటవల్ల కన్యను అశ్రయించి వున్న దేవి ఇంకా ప్రసన్నురాలై నమస్త కుదాలను కలుగ జేస్తుంది. దీర్ఘ సుమంగళీత్వాన్ని ఇచ్చేది గారి దేవియే. పట్టుదలతో, దీక్షతో, తనమ్ము చేసి శంకరుని మెప్పించి అయినను లక్షగా పొందినది “గారి”. అమె తనమ్ము చేసిన వర్తత శిఖరం వేరు ‘గారి శిఖరం’. అమె శరీరం రంగు గారవర్ణం కావటంచేత అమె ‘గారి’ అయింది. గారిశంకరులు అర్థవారీశ్వరులు. ఈ దంపతులు కూడా అలా కలిసి ఒకటిగా వుండాలని అశాంక్ష. కన్యగా గారీవ్రాణ చేస్తారు. వివాహమైన తరువాత మంగళగోరిని పూజిస్తారు.

వరవ్రాణ : వరుని ‘అక్షివారాయణ’ వ్యూహ పునిగా భావించి పూజ చేస్తారు. కాళ్లు కడిగి నూతన

వస్త్రాలు, గంధ, పుష్పాక్షరాలతో పూజించి కల్యాణానికి విచ్చేయుమని కన్యాదాత అవ్వనిస్తాడు. మేళతాలాలతో వరుని తీసుకువస్తారు. మంగళ స్నానాలు చేయిస్తారు. మంగళస్నానాల వలన వధూవరుల శారీరకస్థితి, అవయవ లోపాలు, చర్మవ్యాధులు, మొదలగునవి పరిశీలించు అవకాశం లభించును.

గోత్రప్రవరణ : గోత్రమంటే పంశం. ప్రవర అంటే పంశముల పురుషుల కూటం. వరుడు కన్యా స్వేషణకు సంపిన పెద్దలు కన్యాదాతకు వరుని యొక్క మూడు తరాల పంశవృక్షాన్ని వివరించి చెపుతారు. అట్లే సరాస్వేషణకు జయలుదేరినవారు పిల్లవాని వద్దకు వచ్చి కన్య యొక్క మూడుతరాల వివరం తెలియజేస్తారు. దీనివల్ల పిల్ల, పిల్లవాని యొక్క పంశములను గురించి తెలుసుకొని వివాహం చేసుకోవాలి అని భావం. ఒకరి యొక్క పూర్వానరాలు మరియొకరు తెలుసుకోకుండా మోసపోకండి అని నూతన. పంశాన్ని గురించి విచారించకుండా కన్యనిచ్చి, లేక కన్యను తెచ్చుకొని భారలకు గుడి అవుతున్నవారు చాలామంది వున్నారు.

యజ్ఞోపవీత ధారణ : ఉపనయన కాలంలో ఒక యజ్ఞోపవీతం ధరింపజేస్తారు. వివాహ సమయంలో

కన్యాదాత వరునకు మరియొక యడ్డోపచీతం చేస్తాడు.

మహా సంకల్పం : నూమూలు సంకల్పాల కంటే ప్రత్యేకమైనది కావున దీనిని 'మహా సంకల్పం' అన్నారు. ఈ ధర్మపర్వం, ధర్మ శుద్ధి, ఎంత ప్రాచీనమైనదో, ఎందరెందరు చక్రవర్తులు పరిపాలించారో, ఎన్నెన్ని వరులు, సముద్రాలు, వర్షతాప, అరణ్యాలు, దేశాలు పుష్పవో నాటప్పిటిని వృష్టంగా విపులంగా తెలియజేస్తుంది మహాసంకల్పం. మహాసంకల్పం విశ్వ వ్యరూపాన్ని, భూగోళస్థితిని, చక్కగా వర్ణిస్తుంది. 50 కోట్ల యోజనాల విస్తీర్ణం గల భూమండలంలో, 43 యోజనాల విస్తీర్ణం గల జంబూ ద్వీపంలో, 1000 యోజనాల విస్తీర్ణం గల ధర్మ పర్వంలో, వన శంకాలలో ఒక్కటైన ధర్మ శంకంలో ఈ కన్యాదానం ఎక్కడ చేస్తున్నది పేర్కొంటారు.

అలాగే అదృష్టవ్యా యొక్క మారు సంవత్సరాల కాలంలో మొదటి 50 సం॥ గడచిపోగా రెండవ 50సం॥ల కాలంలో మొదటి సంవత్సరం మొదటి నెల, మొదటి పక్షం, మొదటి రోజులోని మొదటి వగలులో 2వ దాములోని 3వ ముహూర్తంలో, ప్రథమ ప్రాణాయామకాలంలో, శ్వేతవరాహ కల్పంలో, వైవస్వత మన్వంతరంలో,

కాలివాహన కలంలో, 28వ మహాయుగంలోని కలియుగంలో దౌద్ధావతారంలో చాంద్రమాన భావ సంవత్సర సంవత్సరములు, చైత్రమాసం, బహుళపక్షం సంచమి తిథి అదివారం శుభయోగం, శుభకరణం, శుభఘడియలలో సమస్త పాపముల నివృత్తి కొరకు గంగానదిలోని ఇసు సప్తెయిషి మండలం వరకూ పేర్కొన వచ్చిన సంవత్సరములను వేయిలో గుణించగా వచ్చిన సంవత్సరముల అయిపోయిన తరువాత ఒక్కొక్క రోజునూ తీసివేయటానికి ఎంతకాలం వరుతుందో అంతకాలం, అట్లే యవల గ్రహమండలం వరకు, నువ్వులు సూర్యమండలం వరకు, ఎద్దురోమములు నక్షత్రమండలం వరకు రాసిపోసి వేల సంవత్సరములకు ఒక్కొక్కటి చొప్పున మొత్తము తీసివేయటానికి పట్టునంతకాలము బ్రహ్మలోకంలో నివసించటానికి అశ్వమేదాది యాగములు ముమ్మారు చేసిన ఫలితం పొందటానికి, నాకు వెనుక, ముందు పది తరాలవారి వరకం మండి ఉద్ధరించబడి శాశ్వతంగా బ్రహ్మలోకంలో నివసించుట కొరకు, చక్కగా అలంకరించబడిన కన్యను బంగారము, పీటతో కూడిన దానిని దానం ఇస్తున్నానని అని అంటాడు కన్యాదాత. ఈ మహా సంకల్పం విశ్వంలో మానవుడెంత చిన్నవాడో అర్థం చేసుకోవడానికి, అలా

కాలాన్ని తగ్గించుకొని, వివరము విధేయతలతో, కర్తవ్య పరాయణుడై, ధర్మానికి, కష్టబుడి ఉపించుటానికి ఎంతో ఉపకరిస్తుంది. ఇంతేకాదు మన దేశముయొక్క భౌగోళిక స్థితి, మన చరిత్ర, మన పూర్వపు చిన్నత్యము, మన భౌతిక సంపత్తి మొదలగు వాటి యొక్క సమగ్ర స్వరూపాన్ని మన ముందుంచుతుంది. మన చరిత్ర మరుగునపడిపోయింది. దానిని వెలుగులోకి తేవాలి.

మన సాంకల్పికంలోని కొన్ని వివరాలు :

సప్త తిర్త్య లోకాలు: భూర్లోక, భువర్లోక, మనర్లోక, మహర్లోక, జనలోక, తపోలోక, సత్యలోకాలు.

సప్త అధోలోకాలు: అతల, వితల, సుతల, తలాతల, రసాతల, మనోతల, పాతాళ లోకాలు.

అష్టదిగ్గజాలు: ఇరావతి, పుండరీక, వామన, కుముద, అంజన, పుష్పదంత, పార్వభౌమ, మేనరిక అనేవి.

అష్ట పుణ్య పురములు: అమరావతి, అశోకవతి, అంరోపతి, రైవతి, పిద్ధవతి, పాథ్యవతి, గాంధర్వవతి, అలకావతి.

అష్టదిక్పాలకులు: ఇంద్ర, అగ్ని, యమ, విరూతి, వరుణ, వాయు, కుబేర, శిశునా.

సంప మనో వర్తమాలు: మతంగ, హిరణ్య శృంగ,

మాల్యవంత, కిష్కింధ, ఋష్యశృంగ.

సప్త కుల వర్తమాలు: మహేంద్ర, మలయ, వహ్యశక్తి, హిమవంతము, ఋక్షవంతము, వింధ్య, పారియాత్రము.

సప్త పుణ్యక్షేత్రములు: అయోధ్య, మధుర, మాయ, కాశీ, కాంచి, అవంతికా, ద్వారవతి.

సప్త నముద్రాలు: అవణ (ఉవ్వి), ఇక్షు (చెరకు), మరా (కల్లు), వర్చి (నెయ్యి), దధి (నెరుగు), క్షీర (పాలు), నీరు.

సప్త ద్విపాలు: జంబూ, ప్లక్ష, కుశ, క్రౌంచ, శాక, శాల్యల, పుష్కర.

సప్త పదాలు (ప్రదేశాలు): ఇంద్ర, కశేరు, తామ్ర, గభస్తి, నాగ, సామ్య, గాంధర్వ, చారణ, భారత.

సప్త పాదాలు: భారత, కింపురుష, ఇలావృత, కురు, భద్రాశ్వక, రమణక, హిరణ్యక, శేతుమాల, పారి.

దశ అరణ్యాలు: దండక, వింధ్యక, చంపక, బదరిక, నవాష, వైమిశ, ద్వైత, గుహ, దేవదారు, శ్వేత.

ప్రసిద్ధ వదులు: లోగీరతి, గౌతమీ, నర్మదా, యమునా, నరన్దరీ, కృష్ణ నదీ, బాహదా, తీమరతి, తుంగభద్రా, రేణుకా, మలావతి, కావేరీ, కృతమాలా, తామ్రవల్లి, విశోకా, కాశీ, గండకీ, విచిత్రకా, వశిష్టా, కాశ్యపి.

సరయూ, సర్వపావనా, కుశావరీ, ఫల్గునీ, ప్రణేతా మొదలగునవి.

64 దేవాలు: అంగ, వంగ, కరింగ, కాశ్యప, సారాస్వతి, మహారాస్వతి, మగధ, నూలవ, నేపాల, కేరళ, చోళ, పాంచాల, సింహళ, ద్రవిడ, కర్నాటక, అంధ్ర మొదలగునవి 64.

నవకల్పములు: పార్థివ, అనంత, కూర్మ, బ్రహ్మ, వరాహ, క్షేత్రవరాహ, ప్రళయ, వద్మ, సావిత్రి కల్పములు.

చదుర్దశమనువులు: స్వాయంభువ, స్వారోచిష, ఉత్తమ, తామస, రేవత, చాక్షుష, వైవస్వత, మూర్య, అగ్ని, బ్రహ్మ, రుద్ర, దక్ష, రోచ్య, రౌచ్య.

షట్ శకములు: యుధిష్ఠిర, విక్రమార్క, శాలివాహన, విజయాధినందన, నాగార్జున, కలి.

షట్ చక్రవర్తులు: శార్వరీర్య, నగర, పురూరవ, పురుకుత్స, నేల, హరిశ్చంద్ర.

షోడశ మహారాజులు: రామ, శిది, రంధి, గయ, నృగు, పురు, మాంధాత్య, యయాతి, మరుత్, దిరివ, సుహౌత, భరత, అంబరీష, శశిదిందు, భగీరథ, వరకు రామ.

భూమండల విస్తీర్ణం: 50 కోట్ల యోజనాలు
 $50 \times 8 = 400$ కోట్ల చ|| మైళ్లు

అంటార్క్టిక విస్తీర్ణం:

1 అక్ష యోజనములు = 8 అక్షల చ|| మైళ్లు

భరతవర్ష విస్తీర్ణం:

9 వేల యోజనములు $9 \times 8 = 72$ వేల చ|| మైళ్లు

భృతయుగ వరిమాణం: 17,28,000 సంవత్సరాలు

త్రేతాయుగ వరిమాణం: 12,96,000 సంవత్సరాలు

ద్వాపరయుగ వరిమాణం: 8,64,000 సంవత్సరాలు

కలియుగ వరిమాణం: 4,32,000 సంవత్సరాలు

మంగళాష్టకాలు : మాతవ వధూవరులకు శుభం కలగాలని చదివే శ్లోకాలను మంగళాష్టకాలంటారు. 8 శ్లోకాలతో శ్రీ అక్షీవారాయణులను, బ్రహ్మ, ఇంద్ర, మూర్య, చంద్ర, వరుణ మొదలగు దేవతలను, విశ్వామిత్ర, వరాహర, భృగు, వసిష్ఠాది ఋషులను, మాంధాత, నవాష, ఇక్ష్వాకు మొదలగు రాజులను, అశ్వత్థ, బదరీ, కల్పవృక్షాది వనాలను, రాకులు, గ్రహాలను, గౌరీ, అక్షీ,

నిన్నటి మొదలగు స్త్రీదేవతలను, గంగ, సింధు, యమున మొదలగు నదులను, వనూనరులకు మంగళమును కలిగించుదురుగాక! అని ప్రార్థిస్తారు.

కవ్యాదానం : నరుని షష్ఠీవారాయణ వ్యరూపంగా భావించి, కాట్టుగడిగి, కవ్యాదానం చేస్తారు. ముందు సడీకాలు, తరువాత ఎడమకాలు, ఆ తరువాత రెండు పాదాలను కడగారి. గంధ పుష్పాదులతో పూడించి, మరువర్కం ఇవ్వారి. మరువర్కం అంటే లేసె+పెరుగు లేసె పెరుగు+వెయ్యి కలిపిన మధుర వదార్దము. తరువాత కవ్యాదానం చేయారి. నరుని విష్ణువ్యరూపునిగా భావిస్తున్నాం కనుకనే పెద్దవాడైనా చూమగారు అల్లుని కాట్టుగడిగి ఆ నీరు వెత్తిన చల్లుకుంటాడు. కవ్యాదానం చేసేటప్పుడు ఈ శ్లోకాలు చదువుతారు.

కవ్యం కవళ సంహృతం కవళాదరై ర్ముతాం |
దాప్యామి విష్ణవే శుభ్యం బ్రహ్మతోక జీషయా ||

బ్రహ్మతోక ప్రాప్తికోపం చేసు మొనర్చి వెంపద గల వియు, బంగారు అభరణములచే అలంకరింపబడిన కవ్యను విష్ణు వ్యరూపుడుగ నీకు ఇచ్చుచున్నాను.

విశ్వంధర పృథ్వీదూతాః పాక్షిణ్య పృథ్వీదేవతాః |
కవ్యామిమాం ప్రదాప్యామి పితౄణాం తారదాయనై ||

భగవంతుడు, వంచరూపములు, వర్చదేవతలు సాక్షిగా నా పితృ దేవతలు తరించటానికి ఈ కవ్యను దానం చేస్తున్నాను.

కవ్యం పాక్షిణ్యం పాద్యం సుశీలాదు సురీమతే |
వ్రయతోఽహం వ్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థ సిద్ధయే ||

సర్వాలంకార శోభిత, సాధ్య, సుశీల అయిన ఈ కవ్యను ధర్మ, అర్థ, కామాలనే పురుషార్థాల సిద్ధికొరకు సుశీలుడు, బుద్ధిమంతుడు అగువానికి దానం చేయుచున్నాను.

వనూనరుల గోత్రవ్రవరలు మరియొకసారి చెప్పి “శుభ్యం ప్రదా సహత్య కర్మధ్యం ప్రతిపాదయామి” సత్సంతానము పొందుటకు ధర్మ కర్మలను అచరించుటకు నీకు వియమించుచున్నాను. కావున ఈమెను “వృక్షధర్మం” వరించవలసినది అని కవ్యాదాత అంటాడు. “వృక్షమహే” వరించుచున్నాను అని వరుడు నలుకును.

“వయోదాత్రే, మయోమవ్యామస్తే ప్రతిగ్రహిత్రే”

కవ్యనిచ్చిన దాతకు, స్వీకరించిన వాకు బాంధవ్యము కలుగుగాక! అంటాడు వరుడు. ఈ దానం సవలం కావటం కొరకు దక్షిణ ఇస్తారు. తరువాత సాలగ్రామ

రానం చేస్తాడు కన్యాదాత.

మిగతా వస్తువులు రానం చేసేటప్పుడు “తుల్యమహం సంప్రదదే వసుమ” నీకు వేసు యిచ్చుచున్నాను. ఇక నుండి ఇది వదిలారు. అని అంటారు. కాని కన్యాదానం చేసినప్పుడు మూతము “వసుమ”, “ఇది వదిలారు” అని అవరు.

కన్యాదానానికి ముందు కన్యను దాన్యపు గంవలో కూర్చోబెట్టి తిమికురావటం అచారం. కన్యను దాన్యం ప్తీగా భావించి అమెను నీకు వచ్చిస్తున్నానని భావము.

రానమిచ్చే వస్తువును ఒక పాత్రలో పుంచి రానము చేయాలి. అట్లే కన్యను కూడా ఒక పాత్రలో పుంచి రానము చేయాలి. కన్యను పెడురు బుట్టలో పుంచి రానము చేయుట శాస్త్రప్రచారము. పూర్వము చిన్నపిల్లలకు వివాహం జరిపేవారు గనుక గంవలో కూర్చో బెట్టి రానం చేసేవారు.

నాతిచరామి : “ధర్మార్థ కామేషు త్వయైషా నాతి చరితవ్యా” “నాతిచరామి”

“ధర్మ, అర్థ, కామముల విషయంలో ఈమెను (నరు పును) అతిక్రమించి ప్రవర్తించకు” అని కన్యాదాత అంటే

“అతిక్రమించను” అని వరుడు ప్రమాణం చేస్తాడు. అనగా ధర్మం చేసే విషయంలో, అర్థం (దబ్బు) సంపాదించటంలో అలాగే కామం విషయంలో నేను నా భార్యను అతిక్రమించి ప్రవర్తించను అని ప్రమాణం చేయుటం. స్త్రీ పరివ్రతగా పుండాలని భావించే పురుషులందరు తాము విక వర్జితప్రతులుగా పుండాలని భావం.

తెరసెల్లా : వరుడు వధువు సుముహూర్తమునకు ముందుగా ఒకరినొకరు చూడకుండుటకై వారిద్దరి మధ్య విచ్చాటుచేసిన తెరను తెరసెల్లా అంటారు. దీనిలోని విశేషభావం ఈ విధంగా అన్వయించుకోవచ్చు. వరుడు పరమాత్మ. వధువు జీవాత్మ. మధ్యనుండే తెరసెల్లా మాయ. జీవాత్మకీ, పరమాత్మ దర్శనం కావాలంటే మధ్య నుండే మాయ అనే తెర తొలగాలి. పరమాత్మను దర్శించటానికి అయిన పాదాలు వెట్టుకోవాలి. అందుకే వరుని పాదాలు కడిగి కన్యాదానం చేస్తాడు. సుముహూర్త సమయంలో ఆ తెర తొలగిస్తారు. ఒకరినొకరు దర్శిస్తారు.

సుముహూర్తం : వధువు తూర్పుముఖంగాను, వరుడు పశ్చిమ ముఖంగాను కూర్చుంటారు. మధ్య తెర పుంటుంది. వేర వోషే, మంగళ చాద్యముల మధ్య

తెర తొలగించబడుతుంది. వధూవరులు ఒకరినొకరు ద్రూపద్యంలో చూస్తారు. ఇదే ముముహూర్తం. మొదటి పాదగా ఒకరినొకరు చూచుకొనుటయే ముముహూర్తం. ఈ సమయంలో జీలకఱ్ఱ, బెల్లం, బాగా కలిపి మారి ముద్దచేసి దానిని ఒకరి నడినెత్తిన (బ్రహ్మరంధ్రంపై) మరియొకరు పుంచుతారు. అప్పుడు ఈ మంత్రములు పఠిస్తారు.

“ద్రువంశే రాజా వరుణో ద్రువం దేవో భూస్థలి.
ద్రువంత ఇద్రాగ్నిశ్చ రాస్త్రం దారయతాం ద్రువం”

ఈ దాంపత్య పానూజ్యమును పఠించునట్టి మీకు రాజగు వరుణదేవుడు, దేవుడగు భూహవ్యతి, ఇంద్రుడు, అగ్ని స్థిరత్వమును కలుగజేయునుగాక.

అలాభ్యమ్మం వరుణావతిమ్మం భూహవ్యతే
ఇంద్రా పుత్రమ్మం ఆక్షం తామస్త్యే పవిత మ్మన

ఓ వరుణ దేవా! పవిత వల్ల యీమెకు కలిగిన ఇష్టు ఈమె సోదరులకు అభివృద్ధిని కలిగించు గాక! భూహవ్యతే! నీ దయవల్ల ఈమె భర్తకు అభివృద్ధిని కలిగించేది కావాలి. ఇంద్రా! ఈమె పుత్ర సంతానం పొందేదిగా అనుగ్రహించు.

“అహోర వక్షుర వతిమ్మేరి శివా వతిత్య మ్మమనా మ్మనర్వా

జీవనూర్తవ శామా వ్యోవాశన్తో భవ ద్విపదే శం చతుష్పదే”
పెద్ద దృష్టి కల దానివిగాను, పాభాగ్యవతిగాను, వర్తిల్లుము, మంచి మనస్సుతో, తేజస్సుతో వర్తిల్లుము. వీరు శైవ పుత్రులను కనుము. దేవతలు మెచ్చునట్లు ప్రవర్తించుము. మనకు, మన అందువులకు, పశువులకు శాంతి కలగాలి.

తరువాత వరువు కనుబొమ్మల మధ్య దర్శకానలతో మూడుసార్లు పైకి తురుస్తూ నీలోగల అవశక్తతాలన్ని పోవాలని నిర్దేశిస్తున్నానంటాడు వరుడు. భర్తగండం దృష్టి దోషం తొలగాలని భావం.

జీలకఱ్ఱ-బెల్లం : వదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తలు జీలకఱ్ఱ, బెల్లం, కలిపి మారిన ధన సంచకమగు విద్యుత్తు (positive electric charge) కలుగుతుందని వర్ణించారు. గాఢకర్డీని పట్టుతో మర్తణ చేసినచో ధన సంచక విద్యుత్తు పుట్టన్నమై పస్తపులను అకర్షించు శక్తి కలుగును. జీలకర్రను బెల్లంతో మర్తణ చేసిన అట్లే జరుగును. దీనివలన వధూవరుల పరస్పర జీవశక్తులు అకర్షించబడును.

బ్రహ్మ రంధ్రం మామూలుగా మూసుకొని వుంటుంది. జీలకర్ర బెల్లం యొక్క మిశ్రమాన్ని బ్రహ్మరంధ్రంపై పుంచుటవలన అది తెరచుకొనును. వధూవరులు ఒకరి

తంపై మరియొకరు ఉందిన చేతులద్వారా వారి శక్తి డిలక్షరై రెల్లము యొక్క మిశ్రమం ద్వారా బ్రహ్మరంధ్రం లోకి ప్రవేశించి ఆ క్రిందుగా వున్న సహస్రార చక్రం ద్వారా బ్రూమధ్యంలో వున్న అడ్డాచక్రం ద్వారా వెలు పడి ఒకరొకరు అకర్షించుకొందురు. వరస్పరము ఒకరి నొకరు బ్రూమధ్యంలో చూడటం వల్ల ఒకరి అడ్డా సహ స్రార చక్రాలు ఇంకొకరి అడ్డా సహస్రార చక్రాలతో రీస మౌతాయి. ఒకరితో ఒకరు కలిసి పోతారు. ఒకరికొకరు సమరౌతారు. చాస్తచుస్తక పెంయోగం జరుగుతుంది.

కాడి రంధ్రం గుండా వీరు వదలుట : ఉత్తర దక్షిణాలుగా కాడిని వట్టుకొని దక్షిణమున నున్న రంధ్రము వందు దర్శనం బంగారము వుంచి ధానిమీదుగా జల మును వరుడు వరువు పావటమీద విడుచును. దీనివల్ల వరువు వెలిశ్రుతాలగును. దోషములు సోయి వర్షస్సు కలుగును. ఇక్కడ చదువబడే మంత్రాలు కొన్ని.....

"ఇద మహా యా త్రయ వతిస్త్వై శక్తిస్తాం నిర్దిశామి

అవీరస్సరుదచం తావన.....

శ్రమ శ్రమ శ్ర యుగవ్య శచివతే.

అపా మింద్రతి పూర్వకర ధూర్య వర్షవనం..

వీరులైన వెంతరికి అరిష్టము కలుగకుండా ఈ జల

ములు క్షౌరణము చేయుగాక! గగనమున రథమును నడుపు డి శచివరీ! అపాల (అంతకుముందు ఎవరిపాలనలో లేనిది) అయిన ఈమెను సూర్యుని తేజస్సు గల దాని విగా ముమ్మారు చేయుగాక!

'శస్త్ర హిరణ్యగో సముశన్వాహ, శస్త్ర మేరీ భవతు శంయుగస్య తృద్య, శస్త్ర అచ శ్శతవచిత్రా భవన్తరా పత్యా తన్యగో నగో సృజన్త'

బంగారువెలుగులు మెల్లగా జలములందు ప్రవేశించు గాక! మెల్లగా జలములు సారవంతములగు గాక! ఈ కాడి యొక్క దారి శాంతిని కలిగించు గాక! ఈ జల ములు శాంతిని కలిగించి నూరు రెట్లుగా ఈ వరువును విచిత్రము చేయుగాక! ఇటువైన భర్తలో వర్షిల్లునట్లు ఈ జలములు కల్పించుగాక!

అపాల కథ : అపాల అనే కన్యకు శ్వేత కుమ్మ (తెల్లబొల్లి) పుండటం చేత అమెను ఎవ్వరూ పెండ్లి చేసుకోలేదు. అమెకు భర్తలో కూడి యెచ్చం చేసి ఇంద్రునకు సోమరసం ఇవ్వాలని కోరిక. తన కోరిక నెరవేరక ఒకరోజున అత్యహత్య చేసుకొనుటకు నదికి వెళ్ళింది. నదిలో సోమలత కొట్టుకొనివస్తోంది. అమె ఆ సోమలతను వట్టుకొని వమరి ఆ రహస్వి ఇంద్రునకు

అర్పించింది. ఇంద్రుడు పంతులిని తన రథపు కాడి రంధ్రం గుండా అమె మీద వదలుల్లు నీరు చల్లాడు, దానితో అమె దొర్లి పోయి, మార్కవర్చమ్మ గల అకర్షణీయురాలైంది. అపాలవలెనే ఈ కన్య కూడా తేజస్సు గలదిగా కావాలని ప్రార్థన. కాడి రంధ్రం నుండి విడిచే నీరు పోతురవంగా భావించాలి. దీనివల్ల యజ్ఞం చేసిన ఫలితం కన్యకు లభిస్తుంది.

యోక్తగ్రధారణ : యోక్త మంటే దర్పలతో వేదిక త్రాడు. వరుడు ఈ త్రాడును వరువు వరుముకు చుట్టి ముడివేస్తాడు. ఇది ఒకరకంగా వరుము దిగింపటం, అంటే దీక్షితమకోవటం.

అలాసానా పామవనం ప్రతాగోపిభాగ్యం తమాం
అగ్నే తమవ్రతా తూర్వా నన్న హ్య మభృతాయకమ్

మంచి మనస్సును, మంచి వంతలిని, పాభాగ్యాన్ని, మంచి శరీరమునూ, కలిగియుండి అగ్నిహోత్రమున నాకు నెహార్యచారిణివై నెత్కార్యములకు పేర్దముకమ్ము. ఈ జీవిత యజ్ఞమనే పనికి వరుము కట్టుము.

అడ పిల్లలకు కూడా మగవారి వలె ఉపనయన సంస్కార ముండేదట. గౌరీపూజ, వరుముకు దర్ప త్రాడు కట్టటం ఆ ఉపనయనంలో భాగాలట. స్త్రీలకు

యక్షోపవీతం కూడా వుండేదట. అదే మంగళ స్మాత్రం అయిందట. స్త్రీ మెడలోనిది మంగళస్మాత్రం అయితే, మొలత్రాడును 'కటిస్మాత్రం' యక్షోపవీతాన్ని 'బ్రహ్మ స్మాత్రం' అని అంటారు. ఈ యోక్తగ్రధారణను వట్టి ప్రతోపనయనం అంటారు.

మంగళస్మాత్ర ధారణ : స్మాత్రం అంటే దారం లేక త్రాడు. మంగళవ్రతమైన స్మాత్రం గమక మంగళస్మాత్రం అన్నారు. మంగళస్మాత్రాలను పూజించి, పెద్దలు, ముత్తైదువులకు తాకించి అనగా వారందరి అశీస్సులు పొంది వరువు మెడలో ఆ స్మాత్రాలను వరుడు ఈ క్రింది శ్లోకం చదువుతూ మూడుముళ్ళు వేస్తాడు.

"మాంగల్య తంతువానేన మమ జీవన సేతువా,
కంఠే బద్ధామి మభగే సా జీవ శరదాం శతమ్"

ఓ వధువా! నా జీవితానికి కారణమైన ఈ స్మాత్రంతో నేను నీ మెడలో మాంగల్యమును కట్టుచు వ్వాను. నా జీవితానికి ఆధారమైన మంగళస్మాత్రాన్ని ధరించి నీవు మారేంద్రు జీవించుము. ఇక్కడ నూరు అనునది అనంత సంఖ్యను తెలుపును. వినాపా బంధానికి చిహ్నం ఈ మంగళ స్మాత్రం. మంగళ స్మాత్రానికి రెండు బంగారు దిక్కులు వుంటాయి. అవి పౌరదయస్థా

వంశో వ్రేలాడుతూ వుంటాయి. జీవాత్మ, పరమాత్మలని రెండు వుంటాయని, అవి హృదయస్థానంలోనే వుంటాయని చెప్పడానికి సంతకం అంటారు. మంగళనాత్రం యొక్క క్షేత్రం మోషం.

మంగళనాత్రం కట్టునవ్వడు మూడుముళ్లు వేయిస్తారు. వ్రతి వ్యక్తి మూల, మూర్తి, కారణ శరీరాలు మూడు వుంటాయి. ఈ మూడు శరీరాలకు మూడు ముళ్లు వేస్తారు వరుడు. మూల శరీరం పోయినా, మిగిలిన రెండు శరీరాలకు కూడా ముడివేశారు శాలట్ల, భర్త మూలశరీరం పోయిన తరువాత కూడా అతడే భర్త అగును.

తలంబ్రాలు : తలయందు పోయినదే దియ్యం గమక వాటిని తలంబ్రాలు అంటారు. వసువులో కలిపిన అక్షతలను వధూవరులు ఒకరి తలపై మరియొకరు పోసుకోవటాన్ని తలంబ్రాలు పోసుకోవటం లేక అక్ష తార్థవగం అంటారు. ౬ వధువా! నీవు మాయంటికి వచ్చిన తరువాత మన యింట్లో దానయ్య ఇలా విరివిగా వుంటూ మనం సంవదలతో తుల తూగుతూ వుండాలి, అవే భావానికి ప్రతీకంగా యీ తలంబ్రాలు పోసుకుంటారు.

తలంబ్రాలు వివాహంలో ఒక ప్రధానమట్టం. దీనిలో

హైందవ జీవన సరళిలో అర్థిక దృష్టి విమిల, మన కోరికలకు, మన కున్న పనరులకు సంబంధం ఎలా వుందాలో, వున్న పనరులను వివిధంగా వినియోగించుకోవాలో ప్రబోధించే సందేశముంది.

ముందుగా వరుడు పాలలో వధువు చేతులను తుడుస్తాడు. అమెదోపిట్లో ఎందుకొట్టరిచివుతో రెండుసార్లు అక్షతలను పోసి, వాటిని నేతితో రెండుసార్లు ప్రోక్షిస్తాడు. తరువాత పురోహితుడు అదేవిధంగా అక్షతలను వరునిచేతిలో పోసి వధువు దోసిలిపై వరుని దోసిలి వుంచి ఈ మంత్రాలు చెడుపుతాడు.

“కపిలాగ్రస్థూరయంత. బహదేయంచాస్త. పుణ్యం వర్తతామ్. శాంతిరస్తు. పుష్టిరస్తు. తుష్టిరస్తు. వృద్ధిరస్తు. అవిష్కమస్తు. అయుష్యమస్తు. అరోగ్యమస్తు. స్వస్తి శివంకర్యాస్తు. కర్మనమృద్ధిరస్తు. దంపత్యో సగ్రహే ననక్షత్రే సహ పోషేన క్రియేతాం. శాంతిరస్తు”

“ప్రణావతిస్త్రీయూం యశః యశో యుజ్యన్యధ్యక్షితాం”

కర్త ఆవులను స్మరించండి. అనేక దానాలను చేయండి. పుణ్యం వృద్ధి పొందాలి. శాంతి, పుష్టి, తుష్టి, వృద్ధి పొందాలి. విఘ్నాలు తొలగాలి. అయుష్యం, అరోగ్యం,

కలగారి. క్షేమం, కురం కలగారి. వెళ్ళుర్కలు పుద్ది పొందారి. ప్రహలవల్ల, నక్షత్రాలవల్ల, చంద్రునివల్ల మన దాంవత్యం పరిగా జరగారి. శాంతి కలగారి.

“ప్రజామే శామ స్వస్మర్యతాం” నేను కోరిన సంతానం నమ్మద్దిగా కలుగుగాక! అని వరుడు వరువు శిరస్సుపై మొదటిసారిగా తలంబ్రాలు పోస్తాడు. వరువు తన దోసిరి లోని తలంబ్రాలు వరుని శిరస్సుపై పోస్తుంది. రెండవసారి వెనుకటి లాగానే చేతులలో తలంబ్రాలు నింపుకొని వరుని దోసిరిపై వరువు దోసిరి పుంచి వెనుకటి మంత్రాలు చదివి చివరిలో

“వశవోమే శామ స్వస్మర్యతాం”

వాకిచ్చేమైన పాడివంటలు నమ్మద్దిగా పుండుగాక! అని వరువు వరుని శిరస్సుపై తలంబ్రాలు పోస్తుంది. మూడవసారి కూడా పైన చెప్పిన విధంగానే చేసి వరుని దోసిరిని వరువు దోసిరిపై పుంచి చివరకు

“యజ్ఞోమే శామ స్వస్మర్యతాం”

వాకిచ్చేమైన త్యాగం నమ్మద్దిగా పుండారి అని వరుడు వరువు శిరస్సుపై పోయును. వాల్లవసారి వరువు

“శ్రయోమే శామ స్వస్మర్యతాం”

మాకు శావలసిని సిరిసంపదలు నమ్మద్దిగా పుండారి. అని వరుని శిరస్సుపై పోస్తుంది. తరువాత మంత్రం లేకుండా తలంబ్రాలు పోసుకుంటారు. ఈ సందర్భంలో “అనంద మానంద మాయేనే” అనే సీతారాముల పెళ్ళిపాట పాడతారు వాద్యకారులు. అందరూ అనంద పరవశులౌతారు.

ఇక్కడ బంధనం : భారతమైన ఉపద్రవాల నుండి రక్షణకోసం, పురుడు, మైల మొదలగునవి పోకకుండా పుండలం కోసం, కార్యనిర్వహణ దీక్షకోసం, వధూవరులకు కంకణాలు కడతారు. వరునికి కుడిచేతికి, వరువుకు ఎడమచేతికి కంకణం కట్టారి.

బ్రహ్మముడి : వరువు చీర అంచును, వరుని ఉత్తరీయం యొక్క చివరను కలిపి ముడివేయటాన్ని బ్రహ్మముడి అంటారు. దీనినే కొంగుముడి, బ్రహ్మగ్రంధి అంటారు. ఈ మంత్రం చెడువుతారు.

“ద్రువస్తే రాజా రాష్ట్రం రాజయతాండ్రువం”

దాంవత్య పాత్రాచ్యాన్ని అనుభవించే మీకు రాజైన వరుణుడు, దేవుడు భృవాస్పతి, ఇంద్రుడు, అగ్ని, నిశ్వల

త్యాన్ని కలుగజేయాలని అర్థం. వీరువురి బంధం శాశ్వతంగా, స్థిరంగా వుండాలని భావం.

తరువాత వరుడు తన కుడిచేతిలో వరువు కుడి చేతిని పట్టుకొని అగ్నిహోత్రుని వద్దకు తీసుకొని వచ్చి నమస్కరించి ఈ మంత్రం చదువుతాడు.

“పూషాశ్వతో నయతు విదధమావదాసే”

విన్ను పూష ఇలా వెంటతీసుకొని వెళ్లాలి. అగ్నిని దేవతలు ఏ చేతి పట్టుకొని రథంపైన తీసుకొనిరావాలి. ఇంటి యజమానురాలుగా సర్వమునకు పెత్తనం వహించి తీర్చిదిద్దటానికి వా యింటికి రమ్ము.

ప్రధాన హోమం : మూతన దంపతులు మొట్టమొదట చేసే హోమమే ప్రధాన హోమం.

“హోమం ప్రథమా వివిధే మహ్యమథో ధమామ్” వరుడు అంటాడు. ౬ భార్య! మొదట హోముడు, తరువాత గంధర్వుడు, అపైన అగ్ని విన్ను వీరారు. ఇక మావవుడైన నేను విన్ను పొందుతున్నాను. ఈ కన్య పుట్టగానే హోముడు గంధర్వునికి, గంధర్వుడు అగ్నికి ఇచ్చాడు. అగ్ని విన్ను వాకు ధన పుత్రనమేతంగా దానం చేస్తున్నాడు. కన్యపుట్టగానే అమె

పోషణ భాధ్యత (హోముడు) చంద్రునిది. 2½ సం॥ల కాలం తరువాత చంద్రుడు అమె భాధ్యత గంధర్వునికి వచ్చిస్తాడు. 2½ సం॥ల తరువాత గంధర్వుడు అగ్నికి వచ్చిస్తాడు. అగ్ని 2½ సం॥ల తరువాత వరునకు వచ్చి గిస్తాడు. అంటే చంద్రుడు అ కన్యలో అకర్షణీయతను, గంధర్వుడు లాపణ్యాన్ని, అగ్ని కామగుణాన్ని వరునాగా ప్రవేశపెడతారు. అప్పటికి అమెకు 8 సం॥ల పయస్సు వస్తుంది. అప్పుడు అమె వివాహం చేసుకోవాలని యోగ్యురాలౌతుంది. అప్పుడు అగ్ని, వాయు, చంద్ర, అదిత్య వరుణులను పిలిచి ఇక అమెను వరునిశ్చివ్వడంపకున్నాను. అంటాడు. “దదామీ త్యగ్నిర్వదతి తథేతి వాయురాలాతత్” నరేనంటాడు వాయువు. అట్లే చంద్ర, అదిత్య వరుణులు తమ అంగీకారాన్ని తెలుపుతారు. చంద్రుడు సాక్షిగా గంధర్వుడు, గంధర్వుడు సాక్షిగా అగ్ని కన్యను గ్రహిస్తే, అగ్ని సాక్షిగా అమెను వరుడు గ్రహిస్తాడు. అందుచేతనే అగ్నిసాక్షిగా పెండ్లి చేసుకోవటం అంటారు. వరువును రథంమీదనే ఇంటికి తీసుకువెళ్లాలి. దీనినే ఊరేగింపు లేక ఊరెరిగింపు అంటారు. ఊరేగింపు అంటే ఊరిలో నీటి విసింపు = తీసుకొనిపోయి మరిచయం చేయుట.

పాతగ్రహణం : అనగా చేముపట్టుకొనుట లేక చెల్లు

వెట్టుట. మముహూర్తమంటే పాణిగ్రహణమేనని కొందరి అభిప్రాయము. ఒకరినొకరు చూచుకున్నప్పుడే ఒకరి చేతిని మరియొకరు వెట్టుకోవాలి అని అంటారు. రామాయణంలో జనకుడు అంటాడు. ఇయం పీతామమసుతా పాణం గృహ్యేష్య పాణహా" ఈ పీత వా కూతురు. ఈమె చేతిని నీ చేత్తో వెట్టుకో.

పురుషుని కుడిచేయి బోర్లించి, స్త్రీ కుడిచేయిపైకి వుండువట్టు చేయి వెట్టుకోవాలి. దీనిలో ఒక విశేషముంది. స్త్రీ సంతానం కావాలంటే బొటనవ్రేలు విడిచి మిగిలిన వాలుగువ్రేళ్లు కలిపి చేతితో వెట్టుకోవాలి. మగపిల్లవాడు కావాలంటే బొటనవ్రేలిని మాత్రమే ముందుగా వెట్టుకోవాలి. ఇద్దరూ కావాలంటే బొటనవ్రేలు, మిగిలిన వ్రేళ్లు కలిపి వెట్టుకోవాలి. పాణిగ్రహణం వలన వధూ వరులిద్దరిలో ప్రవహించే విద్యుత్ ప్రవాహం కలుస్తుంది. ఇద్దరి మనోప్రాణాలు ఒకటౌతాయి. ఈ మంత్రం చదువుతూ చేయివెట్టుకుంటాడు వరుడు.

“గృహ్లామితే సుప్రతాప్తాయ వాస్తం మయా వత్సా జరదప్త ర్యరాషి | భగో అర్యమా సవితా పురందరిర్యవ్యాం త్యా ఒ రుర్నారవత్సాయ దేవా |

ఒ వధువా! నేను నీ చేతిని మంచి సంతానం కోసం వెట్టుకుంటున్నాను. నీవూ నేనూ కలిసి ఇక రాబోయే సంవత్సరాలన్నీ జీవించాలి. ముసలితనాన్ని కూడా నీతోనే గడుపుతాను. భగ, అర్యమ దేవతలు, ఇంద్రుడు గృహస్థాశ్రమ ధర్మాలను నిర్వహించమని నిన్ను నాకు యిచ్చారు. ఆ దేవతల అనుగ్రహంతో నీవు జీవించావు నాకు.

మగపిల్లలు కలిగే అవకాశం వుంటే అడపిల్లలను కొడుకునే వారుంటారా అని సందేహం. మగపిల్లలకంటే అడపిల్లలే ప్రేమగా చూస్తారు అనే మాటకాక శాస్త్రం కూడా 'దౌహిత్రం కుండివకం' అంటుంది. దౌహిత్రుడు అంటే కూతురు కొడుకు. పోత్రుడు అంటే కొడుకు యొక్క కొడుకు. కొడుకు మూడు తరాలను మాత్రమే ఉద్ధరిస్తాడు. కూతురు (కన్యాదానం ద్వారా) 21 తరాలను ఉద్ధరిస్తుంది.

సప్తపది : వరుడు అగ్నిహోత్రునకు ఉత్తరవైపు వరువుచేత తూర్పునకు కుడికాలుతో వీడడుగులు వేయిస్తాడు.

“ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాన్యేతు, ద్వే హిర్దే విష్ణు స్త్వాన్యేతు, త్రిణే వ్రతాయ విష్ణుస్త్వాన్యేతు, చత్వారి మాయో భవాయ

విష్ణుస్వామ్యము, పంచవక్త్య విష్ణుస్వామ్యము, షడ్వక్త్య విష్ణుస్వామ్యము, సప్త సప్తవక్త్యోపాధ్యాయ విష్ణుస్వామ్యము.

పరువుతో పరుడు - నీవు నా వెంట పరువుము. నీవు నేనే మొదటి అడుగు వల్ల విష్ణుమూర్తి అవ్వచ్చి, రెండవ అడుగు వల్ల బలాన్ని, మూడవ అడుగువల్ల మంచి కార్యాను, నాలుగవ అడుగువల్ల సాక్షాన్ని, అయిదవ అడుగువల్ల వెతుకమృత్తిని, ఆరవ అడుగువల్ల ఋతు సంవేదనను, ఏడవ అడుగువల్ల మహర్షుల అనుగ్రహాన్ని (విరుగురు హోతలను) నీకు ఇచ్చు గాక! అంటాడు. ఏడడుగులు వెంటపడిస్తే స్వేచ్ఛాబంధం విర్రుడుతుందని పెద్దలంటారు. "పాత్ర పదీపం సత్యం" పదమవగా అడుగు, మూల అని రెండర్థాలు. కాన ఏడడుగులు పడచివమా విరుమాలు మోల్లాడివమా స్వేచ్ఛాం విర్రుడును.

"పతా పుతరా భవంతి..... పముచిత్తావ్యాకరం"

వాతో ఏడడుగులు వధచి వాకు మంచి స్నేహితురా లవు కమ్ము. మనమిద్దరం ఏడడుగులు వడిస్తే స్నేహితుల మౌతాం. అప్పుడు నేను నీ స్నేహాన్ని పొందుతాను. నీ స్నేహాన్నించి ఎప్పుడు విడిపోవు. నీవు నా సత్యతమండి విడిపోకు. మనం కలిసిమెలిసి పరస్పర ప్రేమతో, అను

కూల దాంపత్యంతో ప్రకాశిస్తూ, మంచి మనస్సు కలిగి ఒకరినొకరు గౌరవించుకుంటూ, మంచి అవారాన్ని ధర్మరం కలిసి తిందాం. బలాన్ని పొందుతూ కలిసి వుందాం. కలిసి అలోచించుకుందాం. కలిసి నిర్ణయించుకుందాం. కలిసి నడుచుకుందాం. బాహ్యేంద్రియాల విషయంలో కూడా కలిసి వుండేటట్లు నడచుకుందాం.

"సాత్యమ వ్యమూహమ విహిమాన్యతే |"

పరువు పరునితో ఇలా అంటుంది - నీవు పొర పాటు లేకుండా వుండు. నేను కూడా నీ పొరపాటు రాకుండా చూచుకుంటాను. నీవు అకాశానిచి. నేను భూమిని. నీవు శుక్రదాతువు. నేను శుక్రాన్ని ధరిస్తాను. నీవు మనస్సువు. నేను వాక్యాన్ని.

పరుడు పరువుతో అంటాడు - నేను సామవేదాన్ని. నీవు ఋక్కువై వన్ననునెంచి. మంచి ప్రవృత్తి గల దానినై నీవు పుంస్త్రుంగల పుత్రులను కనాలి. వారు సత్యము చరికేవారు, మంచిరూపముగలవారై విలసిల్లాలి.

లాజహోమం : లాజలంఘే నేలాలు. భర్తకు దీర్ఘాయువు కలగాలని, తాను దీర్ఘ ముమంగిగిసా వుండాలని కోరుతూ పరువు ఈ నేలాలు అగ్నిలో హోమం

చేస్తుంది. అగ్నివోత్రునికి ఉత్తరంగా వరువుచేత కుడి కాలితో గుండ్రాయిని మూడుసార్లు తొక్కిస్తూ వరుడు అంటాడు :-

“అరివేమ మక్కాన మక్కే ౭ వత్సం స్థిరావత
చాంతివ్యవృత్తావత వృహవ్యవృత్తావత యుతా”

౭ నుందరి! ఈ రాయని తొక్కు. దీనివలన స్థిరంగా వుండు. శత్రువులను బాధించు.

“అర్యమణం మదేవా మముతస్కరత్”

వరుడు - వెనుక స్త్రీలు అగ్నిదేవుని పూజించి కోరిన భర్తను పొందారు. లోకోపకారియైన ఆ అగ్నిదేవుడు ఈ చిన్నదానికి వివాహమైన తరువాత పుట్టింటిమీద మమకారం తగ్గించి, అర్చింటిమీద విశేష అనురాగం గల దానినిగా చేయుగాక!

ఉభయులు కలిసి మూడుసార్లు అగ్నికి నమస్కరణం చేస్తారు. తరువాత వరువు వరుముకు కట్టిన దర్పత్రాడు మంత్రముతో చిప్పేస్తారు.

ప్రవేశ వోమము : వరుడు వరువుతో తన యింటికి వెళ్ళి గృహప్రవేశము చేసిన తరువాత “ప్రవేశ వోమం” చేయాలి. గృహప్రవేశం చేసిన తరువాత

త్రిస్థి వోమం. కంట్రా దిండ్ల ప్రవేశవోమం. వరు, ఇక్కడ నుండి మిగతా వివాహ ప్రక్రియ అంతా వరుని యింటిపైద్దనే జరిగవలెను. కాని ప్రస్తుతం అట్లా జరగటం లేదు. వరువు యింటినుండి వరువును, అగ్నివోత్రమును బండిలో తీసుకొని వెళ్ళవలెను. దారిలో వనస్పతులు, నాలుగువారులు కలిసిన ప్రదేశములు, దేవాలయములు, స్వస్థానములు వచ్చినచోట దిగి వోమములు చేసుకుంటూ యింటికి చేరవలెను. కుడికాలు ముందు లోపలకు పెట్టి ప్రవేశించాలి. వరువును కుడిచైపు కూర్చోబెట్టుకొని ఈ వోమాల చేయాలి.

“మూర్ధ్ధానం వత్సూరాహ్ ప్రయోజన వివాద్యవ |
నమ్రాక్ష్య శశువేదన, నమ్రాక్ష్య శశ్రువాంతన, ననాన్దరి
నమ్రాక్ష్యలప నమ్రాక్ష్య అరిచేపుమి”

వెళ్ళాం అంటే నెత్తిమీది దేవత అని ఇక్కడ నుండి వచ్చినదే అంటాడు. నీవు నా నెత్తిమీద కూర్చోవాలి అంటే శరీరంలో శిరస్సుకు ఎంత ప్రాధాన్యత ఉన్నదో అంత ప్రాధాన్యత ఈ కుటుంబంలో నీకున్నది అని అర్థం. నీవు మోషయ్యుండు, అత్తయ్యుండు, అడవిదళయ్యుండు, బావ, మడుగుయ్యుండు సముచిత ప్రేమాడిమానాలతో వుండు. అందరికీ అరివతినిగా (నమ్రాక్ష్య) వుండు.

"మృషాదగిశ్యకువాదాం ప్రజాభ్యాశ్చ దవన్యత"
 "వశివాంవదే వ్యాధాంవ నీలాతావాం విహిద్యత"

అర్థమైన నమ్మా, భావన, ముఖదులను, మావం
 శంభోది వారందరము అనేక విధముల పోషించుచు అంద
 రికి తలలో నాల్కవలె మంచివేరును సంపాదించుము.

"త్యక్తా జాయామజయత్యక్తా వ్యర్థాంతరిం, త్యక్తా
 మోక్షా మాయోగిషి ద్వి మాయా శ్చేదోతువా."

ఓ మనస్సా! బ్రహ్మ ఈ వదుపును వాకు భార్యగా
 పుష్టించెను. నన్ను ఈ కన్యకు భర్తగా పుష్టించెను. ఆ
 బ్రహ్మదేవుడు మాయుద్ధరికి నకల సంపదలనిచ్చి, చిరాము
 వ్యమును కలించుగాక!

సంప్రదానం : మనోరథ ఫలము నెరవేరుటకు,
 నత్సంతాన, నకల. పోలాగ్య. ఫలప్రాప్తి కొరకు, పుత్ర
 పోలాధిపుద్ధికొరకు, సెద్దంకు సంధతులకు తాంటాలము,
 పెండ్లి దక్షిణ ఇచ్చి అభిర్వచనం పొందుతారు.

"మమంగం రియం వరూరిమాగ్ వమత వశ్యత
 పోలాగ్యమవ్య దత్తాయాతా వైం వివరేతవ"

మమంగరిగా చాలాకాలముందు ఈ వదుపును మీరం
 దరు వచ్చి, చూచి ఈమెకు అయ్యవ్యమును, పోలాగ్య

మును ఇచ్చి మీమి యిండ్లకు స్వచ్ఛగా వెళ్ళండి.

అరుంధతి నక్షత్ర దర్శనం : ముందుగా ద్రువ
 దర్శనం దంపతులచేత చేయిస్తారు. ఈ మంత్రం చదు
 వుతారు.

"దృవక్షిరిర్జ్యవయోని ర్దృవమసి ద్రువత స్థితమ్"
 తరువాత ఈ క్రింది మంత్రం చదువుచూ అరుం
 ధతి నక్షత్ర దర్శనం చేయిస్తారు.

"నైవయుష్యయః సరమాం కృత్తి కానా మరుంధరిం యచ్ఛ్యవ
 తాం పానిశ్యుః | షెల్కైత్తికా ముఖ్య యోగం వహన్తీయ
 మస్మాకమేత త్తస్మహి" ||

ద్రువనక్షత్రం స్థిరంగా వుంటుంది. నూతన వధూవ
 రులు కూడా ద్రువనక్షత్రం వలె నిశ్చలమైన మనస్తత్వా
 లతో స్థిరంగా వుండాలని, వదుపు అరుంధతివలె మహా
 సతివ్రత కావాలని ఆకాంక్ష. అరుంధతి ఆనగా ఎట్టి పరిస్థి
 తిలోను దర్శమునకు వోని కలిగించనిదని భావం. లోకంలో
 కామమునకు పొద్దు విర్పరచి దర్శదక్షిణకు దీక్ష వహిం
 చిన అదర్శ దంపతులు అరుంధతి వసిష్టులు. అరుంధతి
 దర్శనం ద్వారా వరుని అయ్యుర్తాయాన్ని తెల్పించవచ్చు
 నంటారు. ఆకాశంలో దూరంగా వున్న చిన్న నక్షత్రాన్ని

చూడగలిగే శక్తినిబట్టి సక్తి అయ్యుర్థాయాన్ని లెక్కగట్టి ప్రక్రియ భారతీయ శాస్త్రంలో వున్నది. అందుచేతనే "అయ్యుర్థాయం తిరివ వానికే" అరుంధతీ సక్తత్రం కను పించదు" అంటారు. వశిష్ఠుడు జీవితంమీద ఎరక్తి చెంది వచ్చుడు అయినను ఓదార్చి తిరిగి జీవితంమీద అనక్తి కలిగించిన పార్థి అరుంధతీ. శాస్త్రానికమైన కష్టాలేవైనా వస్తే అరుంధతీ వసిష్ఠులను అదర్శంగా తీసుకొని సుఖంగా, రైర్యంగా వుండాలని భావం. మాతన దంపతులు కామము వకే ప్రారాన్యమీయక ధర్మానికి ప్రారాన్యమిచ్చి అదర్శ దంపతులుగా మెలగుటకు కావలసిన దీపనలు అరుంధతీ వసిష్ఠుల దర్శనం వల్ల పొందినదేయటమే మన పెద్దల ఉద్దేశ్యము.

స్థావరపాకం : స్థావరం వక్త్రం స్థావరపాకం. చిన్న గిన్నెలో నండది కుమక స్థావరపాకం అన్నారు. "ఎత్తవ్వ వూరి", అనగా వరువు చిద్దుదండి దియ్యముచేసి, అ అగ్నియందే చిన్నగిన్నెలో అన్నము వండి హోమము చేయ వలెను. వడ్లు దీపరాసులు, వీటికి మొలకెత్తే శక్తి వుంది. దంచి అ శక్తిని పోగొట్టి మనము తినుచు వ్నాము. ఇది జీవహాన, ఈ రోషము నివృత్తి కొరకు వైశ్యదేవము, స్థావరపాకము మొదలగునవి చేయవలెను.

దియ్యకి దండటం, కడకటం, వండటం మొదలైన పనుల ద్వారా పనిచేసే తీరు, ఎంట తెలుసా లేదా? ఎండే పద్ధతి, పొరుగువలెనవమా, నిదానము మొదలగు విషయాన్ని గమనించబడతాయి. స్థావరపాకమైన గాని దంపతుల వివాహము పూర్తిగాదు.

దాపాసన : ఈ వరువులో కలిసి అగ్ని పుపాసన ప్రారంభించుచున్నాను. జీవితాంతం ఈ దాపాసన చేయుదుము అని వధూవరులు ప్రమాణం చేస్తారు. ఇక్కడ నుండి అగ్నిహోత్రం ప్రతిరోజు చేయాలి. బ్రహ్మచారిగా వున్నవైతూ "అగ్నికార్యం" చేస్తాడు, ఇవ్వడు "దాపాసన" చేస్తాడు.

గంధర్వస్థాపనం : స్థావరపాకము, నిత్య దాపాసన పూర్తి అయిన తరువాత మూడురాత్రులు దీక్షతో భార్య భర్తలు ఉత్తరకారములేని భోజనంచేస్తూ, తియ్యని వదార్థాలు తింటూ, బ్రహ్మచర్యమవలంబించి, క్రిందవడుకోవాలి. ఒకే పాత్రలో భోజనంచేసి, ఒకేశయ్యపై వడుకోవాలి. మేడి కొమ్మకు దర్పలు చుట్టి అలంకారంచేసి దానియందు గంధర్వుని అవాహనచేసి, ఇద్దరి మధ్య దీనిని ఉంచుకొని వడుకోవాలి. మూడురోజులు ఇద్దరకు ఒకేవస్త్రం, ఒకేశయ్య, ఒకేపాత్ర యందు భోజనం వుండాలి. ఒకే

వస్త్రం అంటే ఇద్దరి వస్త్రముల కొంగుముడివేస్తే ఒక వస్త్రంగా భావిస్తారు. ఈ దీక్ష వధూవరుల సంయమమునకు పెద్ద పరీక్ష. ఒకేచోట, ఒకే శయ్యపై వరుకొని శ్రాత్రదంపతులు బ్రహ్మచర్యాన్ని పాటించాలి. నాల్గవరోజు తాత! ఈ గంధర్వునికి ఉద్యానన చెపుతారు. తరువాత కేవల హామం జరుగుతుంది. అగ్నివి, గంధర్వుని, హామవి అధారించడం ద్వారా వరుడు కన్యను తనకు యుచ్చివందుకు వారికి కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటాడు.

కేవలహామం : వివాహానికి సంబంధించిన హామములలో ఇది చివరిది. దీనిలోని కొన్ని మంత్రాలు “అపశ్యద్వామహం చేతానం తవహాతం తవహా విభూతం. ఇహ ప్రణామిహరయిగ్, రరాణః ప్రణామ్యస్య ప్రణయా పుత్రకామ”

వరువు- విన్న వా అరిప్రాయము తెలిసినవానిని గాను, మంచి సంస్కారంతో పుట్టినవానిగాను. మంచి విద్యమూలతో పెంచుకున్న శేషస్కుగల వానిని గాను, నేను గ్రహించాను & సంతోషించాను! నీవు వాలోనే సంతోషాన్నిగని, సరిసంపదలనిచ్చి ముఖపరుము.

ఇద్దరు-“నమంజంతు విశ్వదేవాస్సమాహా హృదయానినా. సమాతరిత్యా సంతాతా మమదేస్త్రి విదేష్టువా”

విశ్వదేవులు, వనిత్రజులు, వాయువు, బ్రహ్మ మన మనస్సులను విల్లవలదా స్నేహంతో కూడునట్లు చేయుదురు నాక! సరస్వతి మనమెవ్వరూ అనుకూలంగా మార్పాడుకొనేటట్లు చూచునాక. తరువాత అనురాగ సమాదేశం అని గర్భారాన సంస్కారానికి సంబంధించిన మంత్రాలు వఠించడము.

“పుత్రతే మాకు మారితా విశ్వమాయు ర్యశ్శతం. ఉభా హిరణ్య కేశసా వీరిహోత్రా కృతద్వనా దశస్యంత్యా పుతా. యకం”

పెద్దలు అంటారు- ఈ మాతన దంపతులిద్దరును, కుమారులు, కుమార్తెలు కలిగి పరిశుద్ధమైన బంగారుకాంతితో, మంచినీసులు చేస్తూ, సరిసంపదలు సంపాదించి మంచి ఆయుర్దాయాన్ని పొందుదురుగాక!

నాకబలి : దీనినే నాగవల్లి అని అంటారు. ఈ కార్యక్రమం రీతి రోజు జరుపుతారు. భూమిని అవువేడతో అలికి అయిదు రంగులతో చిత్రకం బరిచి ముగ్గులు పెట్టాలి. దానిచుట్టూ అలంకరించిన మట్టిపాత్రలను పెట్టాలి. నాటిచుట్టూ తొమ్మిది పోగులు గల దొరమును చుట్టవలెను. నాలుగు మూలలయందు దీపములు (దీపారాధన) పెట్టవలెను. అరంగవల్లి చుట్టూ

వధూవరులు మూడు ప్రదక్షిణలు చేసి, తూర్పుముఖముగా కూర్చొని అగ్ని, వాయువు, సూర్యుడు, ఇంద్రుడు, భువ్వకు, విశ్వదేవులు, బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు, వరుణుడు మొదలగు ద్వాదశదేవతలకు ప్రార్థన చేస్తారు. తొమ్మిది పోగులు కలిపిన దారమును సంతానము లేని దంపతులకు ఇచ్చే వారికి సంతానం కలుగుతుంది అని చెప్తారు. తరువాత దంపతులు రంగవల్లిపై కూర్చొని నల్లవూసలు, గోరీదేవివూస చేస్తారు. నల్లవూసలు వదువు మెడలో రరించేస్తూ ఈ మంత్రం చేయవలెను.

“పింజీపిత తవతః కృత్యా వక్తే ర్భర్తృభ్యతే
విదవై స్యా జ్ఞాతయః పరివృంధేషు భర్తృభ్యతే”

శరీరవూస : ఇంద్రుని భార్యయును శరీరేవిని, ఇంద్రుని కూడ ప్రార్థన చేస్తారు.

“రవేంద్రాజ మమృత్యం రవేంద్ర ప్రయతామిని
విశ్వగ్యం దనమాగ్యం పుత్రాభివ దహమే.”

దేవేంద్రుని ప్రయురాలను నీకు నమస్కారము. విశ్వగ్యం, దనం, అరోగ్యం, సంతతి కలిగింపుము. ఈ శ్లోకము చెడువుతూ వధూవరులచేత “కమ్మ-కడియం” అని బంగారు వెండి వాటిని నీటిబిందెలో దేసి మూడు సార్లు తీయిస్తారు. ఇందులో ఎవరికి బంగారం లభిస్తే

వారు గొప్పగా భావిస్తారు.

పాన్పు : దీక్షానిర్వహణైన తరువాత (రక్షాబంధనాన్ని విప్పిన సేన తరువాత) పాన్పువైన వధూవరులను కూర్చుండబెట్టే వారిద్దరిచేత దంపతులకు తాంబూలములను ఇప్పించెదరు. వదువు స్త్రీకి, వరుడు పురుషునకు తాంబూలమిస్తారు. దంపతులలో పురుషునికిచ్చిన తాంబూలమును వధూవరులు చూచుచుండగానే తన భార్యకిచ్చిపోవుచుండును.

మనువు పురుషుడు సంపాదించినదంత భార్యకిచ్చి కావలసిన డబ్బు అమెనుండి తీసుకొని ఖర్చుచేసి మిగిలినది అమెవద్దనే నిలువ చేయవలెనని చెప్పెను. మేమం దరము మనువు చెప్పినట్లే చేస్తున్నాము మీరు కూడా మావలెనే చేయండిని దోదించుటానికి అలా చేస్తున్నారు అని పెద్దలంటారు.

దంపతుల అశీర్వాదము వలన నవదంపతులు చక్కని దాంపత్యమును గడుపుదురని భావన. పెండ్లికి వచ్చిన వారిలో ఎవరెవరు దంపతులో కూడా తెలియనివారికి పరిచయం చేసినట్లు కూడా అవుతుంది దంపతి తాంబూలాలవల్ల.

తరువాత దొమ్మను పియలలో పిగించి, కోంపాల

పాడి అ బొమ్మను అడవడుచుకు వచ్చిస్తారు. అమె కోరిక తీరుస్తారు.

అప్పగింతలు : కన్యాదాత వధువును వరునకు వచ్చిస్తా అంటాడు-

“అన్నవల్లా భవత్ కన్యా పుత్రవత్కారితా మజ్ఞా
దానం తవ దాప్యామి దత్తా స్నేహేన పాంతు”

పుత్రునితో సమానముగా పెంచబడిన, తి సం.లు వయస్సుగలదైన ఈ కన్యను వీకిచ్చుచున్నాను. వీవు యీమెను ప్రేమాభిమానములతో కాపాడుము. అత్తమా మలకు వచ్చిస్తా మీ పుత్రుకవలెను, అడదిద్దకు వచ్చిస్తా వీ పోతవలె చూచుకొమ్మని అంటారు. అప్పగింతల నెనుయంలో కంటతడిపెట్టని వారుండరు. “పోయిరాగ దమ్మ జానకి” అని పాట ప్రారంభించగానే అదోరకమైన చాతావరణం ఏర్పడుతుంది. కణ్వుడు మహర్షి అయివుండి కూడా పెంచిన మనుకారంచేత శకుంతలను అత్తవారింటకి పంపుచూ ఎంతో బాధపడతాడు. విరాగిస్తునవాని స్త్రీత ఇలా వుంటే కని, పెంచి, పెద్దచేసి, విద్యాబుద్ధులు నేర్పించిన తల్లిదండ్రుల స్త్రీల చెప్పనక్కరలేదు. కన్యా మహర్షి శకుం తలకు ఇచ్చిన ఉపదేశ వాక్యాలు అత్తవారింటకి వెళ్ళేవారి స్త్రీ! అచరించదగినవి.

ఆశీస్సులు : మాతన వధూవరులకు వాక్పూర్తి గల పెద్దల, పండితుల వైదిక ఆశీర్వాచనమువల్ల అన్ని దోషాలు పోయి, అయురారోగ్యాలు, భోగభాగ్యాలు కలుగుతాయి.

“అభివృద్ధ్యాం వయస్సాది రాష్ట్రేణ వృద్ధాం
కన్యా సహస్రహాన న మాకాస్తా మన శ్చేతా”

ఈ వధువు పాడినంటలతోను, ఇండ్లతోను, భూముల తోను, నెంవదలతోను, నకల పాఠాగ్యాలతో తులతూగుతూ మాకందరికి అభివృద్ధి కలిగించాలి. ఈ దంపతులు నకల నెంవదలతోను, నెర్వ సచ్చుట్టులతోను, దేనికి ఇతరులపై అధారపడకుండా వుండాలి.

నర్తకమా మృత్యువోభవంతు
ఓం శాంతి శాంతి శాంతి.

విశ్వ ధర్మ వరిషత్

1. ఆవిర్భావం : దాదాపు మూడు సంవత్సరాల కాలంలో వేలాది మంది ప్రజలమధ్య జరిగిన భావ విని మయ మహాయుద్ధ వర్యవహనంగా ఒక సంవత్సరం మేర్పడడం

పెళ్ళినాటి ప్రమాణాలు !

“ధర్మార్థ కామేషు త్వయైషా నాతి చరితవ్యా”

“ధర్మ, అర్థ కామములనే పురుషార్థాలను సాధించుటలో ఈమెను (వధువు)ను అతిక్రమించి ప్రవర్తించకు” అని కన్యాదాత వరునితో అంటాడు.

“నాతి చరామి” “అతిక్రమించను” అని వరుడు అందరి ముందు ప్రమాణం చేస్తాడు. (ఇది జీవితంలో మరిచిపోరాదు)

“సఖాసప్తసదాభవ...సముచితాన్యాకరం”

ఓ భార్య! మనం స్నేహితులుగా వుందాం. నేను నీ స్నేహాన్నుంచి ఎప్పుడు విడిపోను మనం కలిసి తిందాం, కలిసి వుందాం, కలిసి ఆలోచించుకుందాం, కలిసి నిర్ణయించుకుందాం, కలిసి నడుచుకుందాం, బాహ్యేంద్రియాల విషయంలో కూడా కలిసి వుండేటట్లు నడుచుకుందాం.